

Ireneusz NOWAK*

 <https://orcid.org/0000-0002-7997-6887>

Marta SAGAN-MARTKO**

 <https://orcid.org/0000-0003-1385-2141>

PSY SŁUŻBOWE W SŁUŻBIE CELNO-SKARBOWEJ

Abstrakt

Przedmiot badań: Artykuł poświęcony jest wybranym aspektom prawno-organizacyjnym dotyczącym psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej stanowiącej jednolitą i umundurowaną formację Krajowej Administracji Skarbowej. W publikacji poruszono zagadnienia związane m.in. ze specjalizacjami psów służbowych, ich liczbą, wykorzystywanymi rasami oraz wynikami pracy/służby.

Cel badawczy: Cel badawczy zmierza do ustalenia, czy psy służbowe podczas kontroli celno-skarbowych wraz ze swoimi przewodnikami-funkcjonariuszami ze Służby Celno-Skarbowej wspierają wykonywanie zadań nałożonych na organy Krajowej Administracji Skarbowej w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa finansowego Rzeczypospolitej Polskiej.

Metoda badawcza: W publikacji zastosowano metodę dogmatyczno-prawną, historyczno-prawną oraz w przeważającej mierze metodę empiryczno-analityczną.

Wyniki: W opracowaniu pozytywnie zweryfikowano tezę, że psy służbowe w Służbie Celno-Skarbowej są nieodzownym ogniwem w działaniach administracji danin publicznych m.in. do wykrywania wyrobów tytoniowych, narkotyków/substancji odurzających czy też waluty. Wskazano również na niedostatki w działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej w badanym obszarze.

Słowa kluczowe: Służba Celno-Skarbowa, Krajowa Administracja Skarbowa, funkcjonariusz, pies służbowy.

* Dr, Uniwersytet Łódzki, Wydział Prawa i Administracji, Katedra Prawa Podatkowego; e-mail: inowak@wpia.uni.lodz.pl

** Dr, Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Prawa i Administracji, Katedra Prawa Finansowego; e-mail: msagan@ur.edu.pl

1. Uwagi wprowadzające

Jednym z celów niniejszej publikacji jest próba wypełniania luki w doktrynie w obszarze psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej wraz z postulatami *de lege lata* i *de lege ferenda*. Podjęte badania obejmują okres 2017–2024, czyli analizę blisko 8 lat funkcjonowania Krajowej Administracji Skarbowej przez pryzmat tzw. dobrostanu psów służbowych oraz wybranych kwestii prawno-organizacyjnych z tym związanych.

Podjęte w opracowaniu rozważania uzasadniają postawienie tezy, iż psy służbowe wspierają wykonywanie zadań nałożonych na organy administracji rządowej w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa finansowego Rzeczypospolitej Polskiej¹, współpracując z funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej² podczas kontroli celno-skarbowych w strategicznych miejscach, np. w portach lotniczych/morskich, przejściach granicznych, oddziałach pocztowych czy też w mobilnych grupach kontrolnych wewnątrz kraju.

Wykorzystując w publikacji metodę dogmatyczno-prawną, historyczno-prawną oraz co do zasady metodę empiryczno-analityczną – na podstawie informacji uzyskanych od dyrektorów izb administracji skarbowej, naczelników urzędów celno-skarbowych, Dyrektora Krajowej Szkoły Skarbowości oraz sprawozdań Szefa Krajowej Administracji Skarbowej³ – dokonano analizy m.in. wyników pracy psów służbowych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, ich specjalizacji, rasy oraz liczby. Aby jednak poprawnie metodologicznie przeprowadzić powyższe ustalenia badawcze, w pierwszej kolejności ustalono liczbę funkcjonariuszy SC-S.

¹ Sprawozdanie z działalności Krajowej Administracji Skarbowej w 2024 r., s. 67; dalej: sprawozdanie SKAS (2024) pozyskane w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 902 ze zm.). W przypadku pozostałych pism organów administracji publicznej, przy których brak będzie informacji o bazie, w której są one dostępne, należy rozumieć, że zostały uzyskane na podstawie powyższego aktu prawnego.

² Dalej: funkcjonariusze SC-S.

³ Dalej: Szefa KAS.

2. Funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej w świetle problemów kadrowych

Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej⁴ oraz ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej⁵ normodawca dokonał konsolidacji administracji podatkowej, administracji celnej oraz kontroli skarbowej, tworząc funkcjonującą od 1 marca 2017 r. Krajową Administrację Skarbową⁶, w ramach której wyodrębniono Służbę Celno-Skarbową będącą jednolitą i umundurowaną formacją⁷.

W IV kwartale 2016 r., czyli przed wejściem w życie ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej, było 13 845 funkcjonariuszy Służby Celnej (zob. tabela 1). Natomiast na 31 grudnia 2017 r. stan osobowy funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (nowa nazwa dla Służby Celnej) wynosił 9934 osób (zob. tabela 2). Oznacza to, że bilans kadrowy w Służbie Celno-Skarbowej jest niższy o 3911 funkcjonariuszy. Co więcej, w wyniku tzw. reformy konsolidacyjnej dokonano „ucywilnienia” funkcjonariuszy SC-S, czyli przekształcenia ich stosunków służbowych w stosunki pracy⁸ (4072 funkcjonariuszy SC-S otrzymało propozycję pracy, a nie kontynuację służby)⁹. Następstwa były oczywiste¹⁰ – liczba odejść funkcjonariuszy SC-S w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji

⁴ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1131 ze zm.); dalej: u.KAS.

⁵ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.).

⁶ Szerzej **I. Nowak**, *Krajowa Administracja Skarbowa – reasumpcja*, Kwartalnik Prawa Podatkowego 2022/1, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/13074/12665>; stan na 10.06.2025 r.; **I. Nowak**, „Polityczno-kadrowa” *Krajowa Administracja Skarbowa*, Kwartalnik Prawa Podatkowego 2021/4, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/13081/12680>; stan na 10.06.2025 r.; **L. Bielecki, A. Gorgol** (red.), *Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej. Komentarz*, Warszawa 2018; **A. Melezini, K. Teszner** (red.), *Krajowa Administracja Skarbowa. Komentarz*, Warszawa 2024; **A. Halicki**, *Służba w Służbie Celno-Skarbowej*, Szczecin 2021.

⁷ Art. 1 ust. 3 u.KAS.

⁸ Szerzej **I. Nowak**, *Funkcjonariusze celni w strukturze Krajowej Administracji Skarbowej – uwagi wybrane*, Kwartalnik Prawa Podatkowego 2019/2, s. 44, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/9260/9104>; stan na 10.06.2025 r.

⁹ Wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli z dnia 21 grudnia 2018 r., pt. *Stan organizacji Krajowej Administracji Skarbowej*, nr KBF.410.005.01.2018; <https://www.gov.pl/attachment/8af65bb1-87a1-48da-9a4b-aadbdec001e3>; stan na 30.05.2025 r.

¹⁰ **I. Nowak**, „Zasoby kadrowe” *Krajowej Administracji Skarbowej: reasumpcja po 5 latach funkcjonowania*, Kwartalnik Prawa Podatkowego 2023/1, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/16777/16423>; stan na 11.06.2025 r.

Skarbowej w latach 2019–2023¹¹ wyniosła 4282 osób, podczas gdy cała formacja liczyła wówczas 10 244 funkcjonariuszy SC-S¹². 31 grudnia 2024 r. – po blisko 8 latach – stan liczbowy funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej wzrósł tylko do 11 142 funkcjonariuszy.

Powyższe uwagi jedynie sygnalizują złożoność problematyki będącej przedmiotem tematyki głównej, co bez wątpienia skutkowało i wciąż wpływa na „straty liczbowe” wśród przewodników psów służbowych oraz psów służbowych po 2017 r.

TABELA 1: *Stan osobowy w Służbie Celnej na koniec IV kwartału 2016 r.*¹³

Izba Celna	Funkcjonariusze
Biała Podlaska	1 839
Białystok	1 099
Gdynia	969
Katowice	1 095
Kielce	171
Kraków	710
Łódź	570
Olsztyn	866
Opole	223
Poznań	874
Przemysł	1 218
Rzepin	573
Szczecin	796
Toruń	427
Warszawa	1 623
Wrocław	792
Razem	13 845

¹¹ Na 31 maja 2023 r.

¹² Dane na dzień 30 czerwca 2023 r. pozyskane od dyrektorów izb administracji skarbowej w Polsce w trybie dostępu do informacji publicznej.

¹³ Biuletyn Statystyczny Służby Celnej 2016/I–IV, Warszawa 2017, s. 80, <https://mf-arch2.mf.gov.pl/documents/764034/2223602/Biuletyn+Statystyczny+S%C5%82u%C5%BCby+Celnej+za+rok+2016.pdf>; stan na 30.03.2025 r.

TABELA 2: Stan osobowy w Służbie Celno-Scarbowej na 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2024 r.

Izba Administracji Scarbowej	2017	2024
Białystok ^a	889	1 049
Bydgoszcz ^b	190	291
Gdańsk ^c	654	738
Katowice ^d	588	649
Kielce ^e	125	139
Kraków ^f	442	431
Lublin ^g	1 667	1 877
Łódź ^h	385	423
Olsztyn ⁱ	776	803
Opole ^j	186	220
Poznań ^k	485	554
Rzeszów ^l	1 034	1 320
Szczecin ^l	432	447
Warszawa ^m	1 251	1 261
Wrocław ⁿ	482	533
Zielona Góra ^o	348	407
Razem	9 934	11 142

^a Według pisma DIAS w Białymstoku z dnia 7 marca 2022 r., nr 2001-IWK.0150.37.2022.2 oraz z dnia 20 stycznia 2025 r., nr 2001-IWK.0150.2.2025.

^b Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 8 września 2022 r., nr 0401-IWK.0150.89.2022.2 oraz z dnia 21 stycznia 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.3.2025.3.

^c Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 9 marca 2022 r., nr 2201-IWK.0150.32.2022 oraz z dnia 20 stycznia 2025 r., nr 2201-IWK.0150.5.2025.

^d Według pisma DIAS w Katowicach z dnia 7 marca 2022 r., nr 2401-IWK1.0150.23.2022.4 oraz z dnia 20 stycznia 2025 r., nr 2401-IWK1.0150.2.2025.

^e Według pisma DIAS w Kielcach z dnia 9 marca 2022 r., nr 2601-IWK.0150.101.2022 oraz z dnia 15 stycznia 2025 r., nr 2601-IWK.0150.9.2025.

^f Według pisma DIAS w Krakowie z dnia 9 marca 2022 r., nr 1201-IWK.0150.1.57.2022 oraz z dnia 15 stycznia 2025 r., nr 1201-IWK.0150.1.3.2025.

^g Według pisma DIAS w Lublinie z dnia 2 marca 2022 r., nr 0601-IWK.0150.44.2022.2 oraz z dnia 20 stycznia 2025 r., nr 0601-IWK.0150.3.2025.3.

^h Według pisma DIAS w Łodzi z dnia 7 marca 2022 r., nr 1001-IWK.0150.51.2022 oraz z dnia 14 stycznia 2025 r., nr 1001-IWK.0150.1.2025.

ⁱ Według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 9 marca 2022 r., nr 2801-IWK.0150.54.2022 oraz z dnia 22 stycznia 2025 r., nr 2801-IWK.0150.2.2025.

^j Według pisma DIAS w Opolu z dnia 7 marca 2022 r., nr 1601-IWK.0150.42.2022 oraz z dnia 20 stycznia 2025 r., nr 1601-IWK.0150.4.2025.

- ^k Według pisma DIAS w Poznaniu z dnia 9 marca 2022 r., nr 3001-IWK.0150.45.2022 oraz z dnia 22 stycznia 2025 r., nr 3001-IWK.0150.5.2025.
- ^l Według pisma DIAS w Rzeszowie z dnia 7 marca 2022 r., nr 1801-IWK.0150.41.2022 oraz z dnia 15 stycznia 2025 r., nr 1801-IWK.0150.7.2025.
- ^l Według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 3 marca 2022 r., nr 3201-IWK.0150.23.2022.2 oraz z dnia 17 stycznia 2025 r., nr 3201-IWK.0150.2.2025.4.
- ^m Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 1 marca 2022 r., nr 1401-IWK-2.0150.54.2022 oraz z dnia 20 stycznia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.6.2025.AMR.
- ⁿ Według pisma DIAS we Wrocławiu z dnia 9 marca 2022 r., nr 0201-IWK.0150.62.2022 oraz z dnia 17 stycznia 2025 r., nr 0201-IWK.0150.2.2025.
- ^o Według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 4 marca 2022 r., nr 0801-IWK.0150.44.2022 oraz z dnia 15 stycznia 2025 r., nr 0801-IWK.0150.3.2025.4.

3. Psy służbowe Służby Celno-Skarbowej w liczbach

W ustawie o Krajowej Administracji Skarbowej unormowano kontrolę celno-skarbową, w ramach której istnieją uprawnienia do przeszukiwania lokali, w tym lokali mieszkalnych, innych pomieszczeń i miejsc oraz rzeczy z użyciem urządzeń technicznych i psów służbowych¹⁴. Co więcej, funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej w trakcie kontroli są uprawnieni również do przeprowadzania rewizji towarów, wyrobów i środków przewozowych, w tym z użyciem urządzeń technicznych i psów służbowych¹⁵. Warto jednak pamiętać, że w świetle art. 64 ust. 2 u.KAS pewne czynności o tzw. szczególnym charakterze zostały zastrzeżone wyłącznie do prowadzenia przez funkcjonariuszy SC-S¹⁶, np. przeprowadzenie rewizji towarów, wyrobów i środków przewozowych, w tym z użyciem psów służbowych.

Według sprawozdań Szefa KAS z lat 2018–2024¹⁷ stan liczbowy psów służbowych wynosił: a) 2018 r. – 154¹⁸; b) 2019 r. – 167¹⁹; c) 2020 r. – 158²⁰;

¹⁴ Art. 64 ust. 1 pkt 6 u.KAS.

¹⁵ Art. 64 ust. 2 pkt 1 u.KAS.

¹⁶ Zob. A. Melezini, *Komentarz do art. 54 i 64*, w: A. Melezini, K. Teszner (red.), *Krajowa Administracja Skarbowa. Komentarz*, Warszawa 2024, s. 352 oraz 424.

¹⁷ Na 31 grudnia każdego roku.

¹⁸ Sprawozdanie z działalności Krajowej Administracji Skarbowej w 2018 r., s. 29; dalej: Sprawozdanie SKAS (2018 lub w zależności od roku).

¹⁹ Sprawozdanie SKAS (2019), s. 41.

²⁰ Sprawozdanie SKAS (2020), s. 53.

d) 2021 r. – 153²¹; e) 2022 r. – 150²²; f) 2023 r. – 145²³; g) 2024 r. – 135²⁴. Analiza prezentowanych danych na podstawie sprawozdań Szefa KAS, jak i kierowników poszczególnych jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej ukazuje, że co do zasady liczba psów służbowych czynnych ma tendencję spadkową²⁵. Wzrasta natomiast liczba psów służbowych, które przechodzą na emeryturę. Nie spełniły się więc założenia związane ze zwiększeniem stanu liczbowego psów służbowych wykorzystywanych do przeprowadzania kontroli celno-skarbowych, deklarowane w 2019 r. przez Ministra Finansów, według którego ich liczba miała wzrosnąć do 213 w 2022 r.²⁶ (sic!). Według narracji kierownictwa Ministerstwa Finansów wzrost liczebny psów służbowych w Krajowej Administracji Skarbowej miał przynieść realny wpływ m.in. w „[...] wykrywalności przestępstw i wykroczeń akcyzowych oraz na skalę ujawnianego przemytu wyrobów tytoniowych, środków odurzających i waluty”²⁷ oraz „na ograniczenie ilości towarów nielegalnych, których obrót uszczupla budżet państwa i narusza zasady uczciwej konkurencji; zapobieganie wprowadzania niebezpiecznych towarów na obszar Unii Europejskiej oraz ochronę przed napływem towarów, które zagrażają życiu i zdrowiu ludzi oraz zwierząt”²⁸. Co więcej, także coroczne sukcesywne zalecenia i rekomendacje związane ze zwiększaniem liczby psów służbowych oraz ich przewodników, płynące ze sprawozdań Szefa KAS, okazują się nieskuteczne (zob. wykres 1). Można wysunąć też hipotezę, że liczba psów służbowych, a tym samym również przewodników psów służbowych mogła nie wzrosnąć z powodów tzw. oszczędności finansowych poszczególnych kierowników jednostek organizacyjnych oraz braku adekwatnej polityki zachęcającej do bycia przewodnikiem psa służbowego (zob. tabela 3 i 4).

²¹ Sprawozdanie SKAS (2021), s. 53.

²² Sprawozdanie SKAS (2022), s. 54–55.

²³ Sprawozdanie SKAS (2023), s. 47.

²⁴ Sprawozdanie SKAS (2024), s. 54.

²⁵ Co do zasady liczba przewodników psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej jest analogiczna do liczby psów służbowych, stanowiąc tzw. zespół kynologiczny (przewodnik plus pies). Zdarzają się jednak sytuacje, w których jeden przewodnik może pełnić służbę z dwoma psami. Przykładowo, „[...] w Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie pełni służbę 15 przewodników psów służbowych i 17 psów służbowych. Dwóch przewodników pełni służbę z dwoma psami” – według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.20255.

²⁶ **M. Rachwalska**, *Więcej pieniędzy dla opiekunów psów służbowych*, <https://infosecurity24.pl/legislacja/wiecej-pieniedzy-dla-opiekunow-psow-sluzbowych>; stan na 17.04.2025 r.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ *Ibidem*.

WYKRES 1: Liczba funkcjonariuszy SC-S w 2024 r. (11 142) versus liczba czynnych psów służbowych w SC-S w 2024 r. (138²⁹)

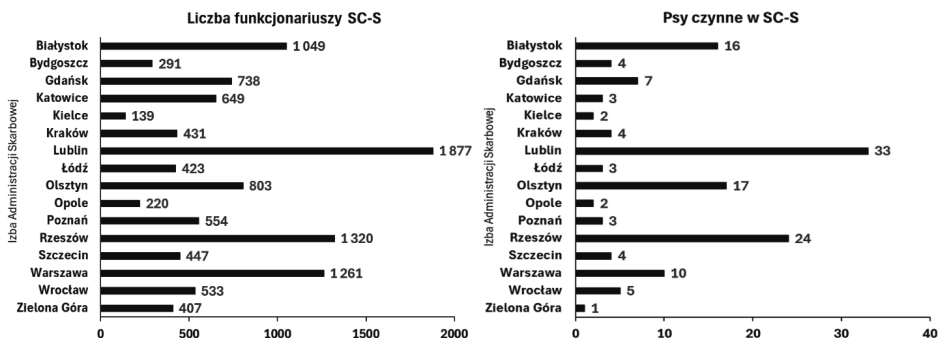

TABELA 3: Liczba psów służbowych w SC-S w latach 2018–2024 (wg sprawozdań Szefa KAS)

Lp.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Psy służbowe czynne	154	167	158	153	150	145	135
Psy służbowe wycofane ze służby	b.d.	b.d.	18	52	59	b.d.	b.d.
Psy służbowe przed lub w trakcie szkolenia	b.d.	3	42	16	11	b.d.	4

TABELA 4: Liczba psów służbowych w SC-S (czynnych/emerytowanych) w latach 2017–2024 (wg danych Dyr. IAS oraz Naczelników UC-S)

IAS/ UC-S	Czynne/ Emerytowane							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Białystok ^{a/} / PUC-S w Białymstoku ^{b/}	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	17/ 6	16/ 5

²⁹ Według Sprawozdań Szefa KAS za 2024 r. liczba czynnych psów w Służbie Celno-Skarbowej wyniosła 135. Natomiast według informacji uzyskanych od dyrektorów izb administracji skarbowej i naczelników urzędów celno-skarbowych liczba ta jest większa o 3 psy służbowe. Zapewne różnica *in plus* wynika z przyjęcia do służby na koniec 2024 r. nowych „4-nożnych funkcjonariuszy”, którzy nie zostali „zaraportowani” do Szefa KAS.

Bydgoszcz ^c / Toruń ^d	2/ 0	3/ 0	5/ 0	5/ 0	4/ 2	4/ 2	4/ 2	4/ 1
Gdańsk ^e / Gdynia ^f	8/ 1	7/ 0	9/ 1	8/ 1	9/ 1	8/ 0	8/ 1	7/ 1
Katowice ^g	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	3/ 5
Kielce ^h	2/ 0	1/ 0	2/ 0	2/ 0	2/ 0	2/ 0	1/ 2	2/ 1
Kraków ⁱ	3/ 1	2/ 1	2/ 2	4/ 2	5/ 2	5/ 2	5/ 2	4/ 3
Lublin/ Biała Podlaska ^j	23/ 0	23/ 1	34/ 2	35/ 5	38/ 7	39/ 11	37/ 11	33/ 12
Łódź ^k	2/ 0	2/ 0	2/ 0	2/ 1	2/ 1	2/ 1	3/ 1	3/ 0
Olsztyn ^l	19/ 0	18/ 1	18/ 1	19/ 2	20/ 0	21/ 0	21/ 1	17/ 4
Opole ^l	3/ 0	3 ^m / 1	3/ 0 ⁿ	3/ 0	2 ^o / 0 ^p	2/ 0	2/ 0	2/ 0
Poznań ^r	4/ 0	4/ 0	5/ 1	5/ 2	5/ 2	5/ 4	5/ 3	3/ 2
Rzeszów/ Przemysł ^s	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	25/ 9	25 10	23/ 10	24/ 7
Szczecin ^t	5/ b.d.	7/ b.d.	8/ b.d.	7/ 3	4/ 4	4/ 3	4/ 1	4/ 1
Warszawa ^u	b.d./ b.d.	b.d./ b.d.	13/ 1	12/ 1	12/ 1	11/ 0	9/ 1	10/ 0
Wrocław ^v	7/ b.d.	6/ 1	6/ 1	5/ 1	4/ 1	5/ 2	5/ 2	5/ 2
Zielona Góra ^w / Gorzów Wielkopolski ^y	4/ 0	4/ 0	5/ 0	5/ 1	4/ 1 ^z	4/ 1	2 ^a / 2 ^b	1 ^c / 2

^a Według pisma Dyrektora Izby Administracji Skarbowej (dalej: DIAS) w Białymstoku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2001-IWK.0150.15.2025.

^b Według pisma Naczelnika Podlaskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NPUC-S) w Białymstoku z dnia 4 kwietnia 2025 r., nr 318000-CWW1.0150.7.2025.

^c Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.22.2025.3.

^d Według pisma Naczelnika Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NK-PUC-S) w Toruniu z dnia 4 kwietnia 2025 r., nr 438000-CWW.0150.5.2025.

^e Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2201-IWK.0150.25.2025.

^f Według pisma Naczelnika Pomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NPUC-S) w Gdyni z dnia 3 kwietnia 2025 r., nr 328000-CWW-1.0150.9.2025.9.

- ^g 3 czynne/3 na emeryturze/2 wycofane z powodów zdrowotnych/1 przed szkoleniem – według pisma Naczelnika Śląskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NŚUC-S) w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2025 r., nr 338000-CWW1.0150.7.2025 oraz pisma DIAS w Katowicach z dnia 12 marca 2025 r., nr 2401-IWK1.0150.28.2025.7.
- ^h Według pisma Naczelnika Świętokrzyskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NŚUC-S) w Kielcach z dnia 2 kwietnia 2025 r., nr 348000-CWW[1].0150.6.2025 oraz pisma DIAS w Kielcach z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2601-IWK.0150.24.2025.
- ⁱ Według pisma DIAS w Krakowie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 1201-IWK.0150.1.21.2025 oraz z dnia 9 kwietnia 2025 r., nr 1201-IWK.0150.1.36.2025 oraz pisma Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NMUC-S) w Krakowie z dnia 22 kwietnia 2025 r., nr 358000-CWW2[1].0150.6.2025.
- ^j Według pisma Naczelnika Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NLUC-S) w Białej Podlaskiej z dnia 31 marca 2025 r., nr 308000-CWW-1.0150.6.2025.4.
- ^k Według pisma Naczelnika Łódzkiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NLUC-S) w Łodzi z dnia 1 kwietnia 2025 r., nr 368000-CWW.0150.6.2025; warto zauważyć, że według pisma DIAS w Łodzi z dnia 20 lutego 2025 r., nr 1001-IWK.0150.15.2025 w latach 2019–2020 były 4 psy służbowe.
- ^l Według pisma Naczelnika Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NW-MUC-S) w Olsztynie z dnia 26 marca 2025 r., nr 378000-CWW1.0150.5.2025 oraz pisma DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.2025.5.
- ^l Według pisma Naczelnika Opolskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NOUC-S) w Opolu z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 388000-CWW[1].0150.10.2025 oraz pisma DIAS w Opolu z dnia 24 lutego 2025 r., nr 1601-IWK.0150.18.2025.
- ^m Do lutego 2018 r. były 4 psy służbowe – według pisma NOUC-S w Opolu z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 388000-CWW[1].0150.10.2025.
- ⁿ Do lutego 2019 r. był 1 pies – według pisma NOUC-S w Opolu z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 388000-CWW[1].0150.10.2025.
- ^o Do stycznia 2021 r. były 3 psy – według pisma NOUC-S w Opolu z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 388000-CWW[1].0150.10.2025.
- ^p Do marca 2021 r. był 1 pies – według pisma NOUC-S w Opolu z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 388000-CWW[1].0150.10.2025.
- ^r Według pisma DIAS w Poznaniu z dnia 25 lutego 2025 r., nr 3001-IWK.0150.23.2025 oraz pisma Naczelnika Wielkopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NWUC-S) w Poznaniu z dnia 4 kwietnia 2025 r., nr 398000-CWW-1.0150.7.2025.
- ^s Według pisma DIAS w Rzeszowie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 1801-I W K.0150.21.2025 oraz pisma Naczelnika Podkarpackiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NPUC-S) w Przemyślu z dnia 25 marca 2025 r., nr 408000-CWW[1].0150.8.2025.
- ^t Według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 3201-IWK.0150.23.2025.4 oraz pisma Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NZUC-S) w Szczecinie z dnia 9 kwietnia 2025 r., nr 428000-CWW.0150.7.2025.2.
- ^u Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025. AMR oraz z dnia 24 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025.AMR.
- ^w Według pisma Naczelnika Dolnośląskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NDUK-S) we Wrocławiu z dnia 23 kwietnia 2025 r., nr 458000-CWW.0150.8.2025.3 oraz pisma DIAS we Wrocławiu z dnia 20 lutego 2025 r., nr 0201-IWK.0150.23.2025.
- ^x Według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 21 lutego 2025 r., nr 0801-IWK.0150.19.2025.5.

- ^y Według pisma Naczelnika Lubelskiego Urzędu Celno-Skarbowego (dalej: NLUC-S) w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 26 marca 2025 r., nr 418000-CWW.0150.5.2025.
- ^z Plus 1 pies, który „odszedł” – według pisma NLUC-S w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 26 marca 2025 r., nr 418000-CWW.0150.5.2025.
- ^{a'} W 2023 r. 2 z 4 psów zostały wycofane ze służby. Innymi słowy, w 2023 r. były tylko 2 czynne psy na służbie – według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 21 lutego 2025 r., nr 0801-IWK.0150.19.2025.5.
- ^{b'} Plus 2 psy, które „odeszły” – według pisma NLUC-S w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 26 marca 2025 r., nr 418000-CWW.0150.5.2025.
- ^{c'} W 2024 r. 2 psy zostały wycofane ze służby. Innymi słowy, jest tylko 1 czynny pies na służbie – według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 21 lutego 2025 r., nr 0801-IWK.0150.19.2025.5.

4. Rasy psów służbowych i ich specjalizacje w Służbie Celno-Skarbowej

Psy służbowe podczas kontroli celno-skarbowych wykrywają wyuczone zapachy substancji i towarów, głównie wyrobów tytoniowych, narkotyków/środków odurzających czy też waluty³⁰. Pies kierowany jest do przeprowadzania kontroli węchowych wyłącznie z przewodnikiem, któremu został przydzielony³¹.

Dominującą rasę psów w Służbie Celno-Skarbowej stanowią labradory – ok. 60%; następnie owczarki (niemiecki, belgijski malinois) – ok. 25% plus przedstawiciele innych ras m.in. teriery oraz spaniele – ok. 15% (szerzej: tabela 5 i 6). Rasy psów służbowych wynikają m.in. z odmiennych zadań, przed którymi stawia się w służbach mundurowych czworonogom³².

Problematyka „rasowości” psa wymaga co najmniej zasygnalizowania zarówno ze względu na brak powszechnie obowiązujących przepisów, regulujących to pojęcie, jak i nieścisłości/błędów pojawiających się w odpowiedziach na wnioski o udzielenie informacji publicznej, które będą wskazywane przy konkretnych danych. W obowiązujących przepisach brak jest definicji legalnej psa rasowego³³. Przykładowo, w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie psów używanych w akcjach ratowniczych

³⁰ **M. Rachwalska**, *Więcej pieniędzy...; Program wieloletni. Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022. Załącznik do uchwały nr 44/2019 Rady Ministrów z dnia 28 maja 2019 r.*, w: *Modernizacja KAS*, <https://www.gov.pl/web/kas/modernizacja-kas>; stan na 30.05.2025 r.

³¹ **M. Rachwalska**, *Więcej pieniędzy...*

³² Por. **W. Szubert**, *Praca psów w służbach mundurowych*, https://instytutbirm.pl/wp-content/uploads/2022/01/SDirect24_42021_wo-przecia%CC%A8gnie%CC%A8te-5.pdf, s. 84; stan na 2.06.2025 r.

³³ Szerzej **M. Sagan-Martko**, *Opodatkowanie hodowli psów rasowych podatkiem dochodowym od osób fizycznych a zasada ustawowej regulacji stosunku prawnopodatkowego. Zarys problematyki*, *Roczniki Administracji i Prawa* 2023/3 (23), s. 179–190.

nakazano wybór psów ratowniczych³⁴ co do zasady spośród wskazanych w rozporządzeniu ras zarejestrowanych w Międzynarodowej Federacji Kynologicznej (FCI). Rozporządzenie dotyczące psów służbowych w Krajowej Administracji Skarbowej nie zawiera analogicznego przepisu, a zatem trudno stwierdzić, czy warunki dotyczące nabycia psa z § 12 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 lutego 2018 r. w sprawie kandydatów na przewodników psów służbowych oraz psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej³⁵ są spełnione. Co więcej, nie wszystkie z użytych określeń są dostatecznie precyzyjne. Należy choćby zwrócić uwagę na pkt 3 § 12 – „prawidłowa budowa ciała psa”. Nie w każdym wypadku „prawidłowa” budowa w kontekście wzorca rasy (ale wobec braku sprecyzowania, do jakiej klasyfikacji ras odnosi się wskazane rozporządzenie, nie wiadomo, do wzorca jakiej organizacji sięgnąć) będzie budową anatomiczną właściwą dla psa służbowego³⁶.

Predyspozycje rasowe mają w przypadku doboru do Służby Celno-Skarbowej duże znaczenie m.in. ze względu na kształtowane przez lata w toku hodowli specyficzne cechy wyglądu, charakteru oraz typowe zachowania poszczególnych ras wpływające na przydatność do wykonywania zadań psa specjalnego³⁷. Wśród cech związanych z wyglądem na pierwszy plan powinna wysunąć się budowa głowy. Zgodnie z informacjami uzyskanymi w trybie dostępu do informacji publicznej ani jeden pies w szeregach Służby Celno-Skarbowej nie należy do ras brachycefalicznych³⁸, co zdecydowanie należy ocenić pozytywnie. Nabłonek węchowy jest podstawowym narządem węchowym psa³⁹, a jego wielkość zależy od wielkości kufy psa (im krótsza, tym mniejsze pole węchowe). Powierzchnia

³⁴ Dz.U. z 2022 r., poz. 20.

³⁵ T.j.: Dz.U. z 2021 r., poz. 1332 ze zm.; dalej: rozporządzenie MF.

³⁶ Klasycznym przykładem rozbieżności w eksterierze są wystawowe i użytkowe owczarki niemieckie.

³⁷ Por. **J. Majewski**, *Tresura Psa Policyjnego*, Przemysł 1923, s. 7.

³⁸ Psy brachycefaliczne, np. mopsy, buldogi francuskie, bokserzy, charakteryzują się specyficzną budową anatomiczną głowy z kwadratową czaszką oraz skróconą i spłaszczoną kufą. Taka budowa wiąże się z występowaniem określonych nieprawidłowości, co było przesłanką do powstania określenia „syndromu brachycefalicznego” – BAS (*brachycephalic airway syndrome*), charakteryzującego zespół wad anatomicznych cechujących te psy. Oprócz wyżej wymienionego schorzenia u psów o takiej budowie często występują także nieprawidłowości neurologiczne związane z uciskiem na rdzeń kręgowy; problemy okulistyczne; wady zgryzu; alergie i problemy skórne; problemy z wydolnością serca czy problemy rozrodcze – **L. Felska-Błaszczyk**, **B. Seremak**, *Negatywne zmiany zdrowotne u psów brachycefalicznych wynikające z presji hodowlanej – praca przeglądowa*, *Roczniki Naukowe Zootechniki* 2021/1 (48), s. 17–18.

³⁹ Podstawowym, ale nie jedynym – więcej: **B. Yilmaz i in.**, *Vomeronasal organ in labrador retriever dog (Canis Familiaris)*, *Bulletin of the Veterinary Institute in Pulawy* 2008/1 (52), s. 185; **A. Miklósi**, *Dog Behaviour, Evolution and Cognition*, Oxford 2015, s. 192.

poła węchowego psów wynosi od ok. 75 cm² (u jamnika) do 150 cm² (u owczarka niemieckiego). W zależności od rasy liczba receptorów węchowych waha się średnio od 125 do 230 mln, a u bloodhoundów wg niektórych źródeł nawet aż do 300 mln⁴⁰. Zmysł węchu u psa wobec powyższych danych jest nieporównywalnie czulszy od węchu człowieka, u którego liczba receptorów w polu węchowym wynosi 5 mln⁴¹. Psy potrafią rozpoznawać zapachy między 1000 do nawet 10 000 razy lepiej niż ludzie. Doświadczony przewodnik we współpracy z wyszkolonym psem znacznie przyspiesza proces przeszukania i często odnoszą sukces w sytuacji, w której nieskuteczne są standardowe procedury przeszukań⁴².

Drugą z cech związanych z wyglądem, którą w ocenie autorów należałoby rozważyć, jest długość i rodzaj sierści pozostające w bezpośrednim związku z komfortem psa wykonującego zadania służbowe, a także z czasem, który jego przewodnik winien poświęcać na codzienną pielęgnację. U psów krótkowłosych codzienna pielęgnacja jest, co oczywiste, mało skomplikowana i może ograniczyć się do wyczesania sierści, sprawdzenia kondycji skóry, uszu i długości pazurów narażonych „w pracy” na bolesne i długo gojące się urazy. Bardziej skomplikowane kwestia ta przedstawia się w przypadku psów szorstkowłosych i długowłosych wymagających trymowania w celu zachowania właściwości naturalnej okrywy, a tym samym odporności na warunki atmosferyczne⁴³.

Mając na uwadze pakiet charakterystycznych dla danej rasy zachowań i cech, istotne jest jej pierwotne przeznaczenie. Selekcja ras psów pod kątem użyteczności to proces, w którym dobierane są zwierzęta o odpowiednich, pożądanых cechach charakteru i budowy ciała, które warunkują ich przydatność do wykonywania określonego rodzaju zadań. Wśród ras wykorzystywanych w Służbie Celno-Skarbowej dominują, ogólnie rzecz ujmując, owczarki (pierwotnie zaganiające i/lub stróżujące stada) oraz psy ras myśliwskich (przeznaczone do wykonywania różnych czynności – od wyszukiwania i wypłazania zwierzyny do przynoszenia postrzałków człowiekowi, zarówno z wody, jak i z lądu). Taki dobór ras należy ocenić pozytywnie ze względu na duże możliwości węchowe, zaciętość i nieustępliwość (w szczególności u terrierów) oraz łatwość współpracy z człowiekiem. Należy

⁴⁰ **D. Ratajczak**, *Wykorzystanie psów do pracy węchowej w Policji*, Kwartalnik Policyjny 2016/3 (38), s. 56.

⁴¹ **A.M. Kokocińska**, *Zadbać o psi nos*, Magazyn Polskiej Akademii Nauk 2016/3 (47), s. 66–67.

⁴² **P. Mrozowski, A. Krześniak**, *Specjaliści od zapachów: psy do wyszukiwania zapachów narkotyków*, Kwartalnik Policyjny 2016/3 (38), s. 61.

⁴³ W Służbie Celno-Skarbowej występują cocker i springer spaniele, munsterlandery, owczarki niemieckie długowłose czy pudle; więcej: **Z. Lenarcik**, *Przygotowanie brudnego psa do zabiegu trymowania i strzyżenia*, VetPersonel 2014/3, s. 28–31.

jednak pamiętać, że w obrębie jednej rasy, czy nawet jednego miotu, występują zwierzęta o zróżnicowanych cechach osobniczych (temperament, predyspozycje do określonych zachowań, reaktywność, lękliwość, socjalność, podatność na szkolenie oraz agresywność). Osobnicze cechy psów są kształtowane nie tylko przez geny, ale także środowisko, w którym wychowuje się szczenię oraz jego doświadczenia życiowe. Istotna wobec powyższego jest także umiejętność wyboru konkretnego zwierzęcia, a następnie odpowiednie prowadzenie celem jak najbardziej efektywnego wykorzystania w służbie, przy zachowaniu jego komfortu⁴⁴.

TABELA 5: *Specjalizacje psów służbowych w SC-S w latach 2018–2024 (wg sprawozdań Szefa KAS)*

Specjalizacje psów służbowych	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wyroby tytoniowe	108	114	103	99	84 ^a	b.d.	b.d.
Narkotyki/środki odurzające	29	24	25	20	17 ^b	b.d.	b.d.
Narkotyki/środki odurzające i wyroby tytoniowe (psy dualne)	10	14	11	12	12	b.d.	b.d.
Wyroby tytoniowe i waluta (psy dualne)	6	11	17	19	21	b.d.	b.d.
Waluta	1	1	–	–	–	b.d.	b.d.
Narkotyki/środki odurzające i waluta (psy dualne)	–	–	–	1	3	b.d.	b.d.
CITES	–	3 (przed szkoleniem)	2	2	2	b.d.	b.d.

^a 2 psy były w trakcie szkolenia podstawowego, a 7 oczekiwało na rozpoczęcie szkolenia podstawowego w obszarze wykrywania tytoniu – Sprawozdanie SKAS (2022), s. 55.

^b 1 pies był w trakcie szkolenia podstawowego i 1 pies oczekiwał na rozpoczęcie szkolenia podstawowego – Sprawozdanie SKAS (2022), s. 55.

⁴⁴ W ustawie o ochronie zwierząt (t.j.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1580 ze zm.) zdefiniowano pojęcie „pielęgnacji”. Autorzy stoją na stanowisku, że obok wiedzy dotyczącej szkolenia psa służbowego oraz zasad współpracy z psem podczas służby kandydaci na przewodników psów służbowych powinni dysponować szerokimi umiejętnościami odnośnie do takich zagadnień, jak: potrzeby poszczególnych typów/ras psów oraz sposoby ich zaspokajania, sygnałów, za pomocą których psy się komunikują, w tym w szczególności sygnałów stresu, profilaktyki urazów, właściwego żywienia, znaczenia regeneracji oraz pierwszej pomocy przedweterynaryjnej. To wszystko składa się na pojęcie „pielęgnacji”.

TABELA 6: *Specjalizacje, rasa i liczba psów służbowych w SC-S (na 31 grudnia 2024 r. – wg Dyr. IAS i NUC-S)*Białystok⁴⁵

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	owczarek niemiecki (1); golden retriever (1); owczarek belgijski malinois (2); labrador retriever (10)
Narkotyki/środki odurzające	labrador retriever (1)
Narkotyki/środki odurzające i wyroby tytoniowe	labrador retriever (1)

Bydgoszcz⁴⁶/Toruń⁴⁷

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	parson russell terier (1); owczarek belgijski malinois (1)
Narkotyki/środki odurzające	labrador retriever (1)
Wyroby tytoniowe i waluta	lagotto romagnolo (1)

Gdańsk⁴⁸/Gdynia⁴⁹

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador (2)
Narkotyki/środki odurzające	jack russell terier (1) ^a ; wyżeł węgierski (1) ^b
Narkotyki/środki odurzające i waluta	labrador (1); parson russell terier (1)
Narkotyki/środki odurzające i wyroby tytoniowe	labrador (1)
Wyroby tytoniowe i waluta	labrador (1)

⁴⁵ Według pisma NPUC-S w Białymstoku z dnia 4 kwietnia 2025 r., nr 318000-CWW1.0150.7.2025 oraz pisma DIAS w Białymstoku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2001-IWK.0150.15.2025.

⁴⁶ Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.22.2025.3.

⁴⁷ Według pisma NK-PUC-S w Toruniu z dnia 4 kwietnia 2025 r., nr 438000-CWW.0150.5.2025.

⁴⁸ Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2201-IWK.0150.25.2025.

⁴⁹ Według pisma NPUC-S w Gdyni z dnia 3 kwietnia 2025 r., nr 328000-CWW-1.0150.9.2025.9.

Katowice⁵⁰

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador (1)
Wyroby tytoniowe i waluta	labrador (1)
Narkotyki/środki odurzające	golden retriever (1)

Kielce⁵¹

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	owczarek niemiecki krótkowłosey (1)
Wyroby tytoniowe i waluta	labrador retriever (1)

Kraków⁵²

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	jack russell terier (1); labrador retriever (1)
Narkotyki/środki odurzające	labrador retriever (1)
Narkotyki/środki odurzające i waluta	labrador retriever (1)

Lublin/Biała Podlaska⁵³

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador retriever (13); owczarek niemiecki (8); chesapeake bay retriever (2); owczarek belgijski (2)
Wyroby tytoniowe i waluta	pudel średni (1); labrador retriever (4); owczarek niemiecki (1)
Narkotyki/środki odurzające	labrador retriever (1)
CITES	labrador retriever (1)

⁵⁰ Według pisma NSUC-S w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2025 r., nr 338000-CWW1.0150.7.2025 oraz z dnia 8 kwietnia 2025 r. nr 338000-CWW1.0150.7.2025 oraz z dnia 23 maja 2025 r., nr 338000-CWW1.0150.7.2025; a także pisma DIAS w Katowicach z dnia 12 marca 2025 r., nr 2401-IWK1.0150.28.2025.7.

⁵¹ Według pisma NSUC-S w Kielcach z dnia 2 kwietnia 2025 r., nr 348000-CWW[1].0150.6.2025 oraz pisma DIAS w Kielcach z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2601-IWK.0150.24.2025.

⁵² Według pisma DIAS w Krakowie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 1201-IWK.0150.1.21.2025 oraz z dnia 9 kwietnia 2025 r., nr 1201-IWK.0150.1.36.2025.

⁵³ Według pisma NLUC-S w Białej Podlaskiej z dnia 31 marca 2025 r., nr 308000-CWW-1.0150.6.2025.4.

Łódź⁵⁴

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe i waluta	labrador (1); owczarek niemiecki (1)
Narkotyki/środki odurzające i wyroby tytoniowe	owczarek niemiecki (1)

Olsztyn⁵⁵

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador retriever (3); owczarek belgijski malinois (2); owczarek niemiecki (2); terier niemiecki (1); border collie (1); wyżeł niemiecki (1)
Wyroby tytoniowe i waluta	labrador retriever (3); cocker spaniel (1); mały münsterländer (1); owczarek belgijski malinois (1)
Narkotyki/środki odurzające i waluta	owczarek niemiecki (1)

Opole⁵⁶

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador retriever (1)
Narkotyki/środki odurzające i waluta	labrador retriever (1)

Poznań⁵⁷

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador (1); owczarek belgijski malinois (1)
Narkotyki/środki odurzające i waluta	plóchacz niemiecki (1)

⁵⁴ Według pisma NŁUC-S w Łodzi z dnia 1 kwietnia 2025 r., nr 368000-CWW.0150.6.2025.

⁵⁵ Według pisma NW-MUC-S w Olsztynie z dnia 26 marca 2025 r., nr 378000-CWW1.0150.5.2025 oraz pisma DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.20255.

⁵⁶ Według pisma NOUC-S w Opolu z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 388000-CWW[1].0150.10.2025 oraz pisma DIAS w Opolu z dnia 24 lutego 2025 r., nr 1601-IWK.0150.18.2025.

⁵⁷ Według pisma DIAS w Poznaniu z dnia 25 lutego 2025 r., nr 3001-IWK.0150.23.2025 oraz pisma NWUC-S w Poznaniu z dnia 4 kwietnia 2025 r., nr 398000-CWW-1.0150.7.2025.

Rzeszów⁵⁸

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador (6); owczarek niemiecki (3); owczarek belgijski (2); jack russell terier (1); parson russell terier (1); płochacz niemiecki (1); springer spaniel angielski (1)
Wyroby tytoniowe i waluta	labrador (2); jack russell terier (1)
Narkotyki/środki odurzające	labrador (1); mały münsterländer (1)
Narkotyki/środki odurzające i wyroby tytoniowe	labrador (1)
CITES/ASF	owczarek niemiecki (1)

Szczecin⁵⁹

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe i waluta	manchester terrier (1)
Narkotyki/środki odurzające	labrador retriever (1); nova scotia duck tolling retriever (1)
Narkotyki/środki odurzające i wyroby tytoniowe	labrador retriever (1)

Warszawa⁶⁰

Specjalizacje psów służbowych ^e	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador retriever; owczarek belgijski; jack russel terier; chesapeake bay retriever; springer spaniel; płochacz niemiecki; owczarek niemiecki
Narkotyki/środki odurzające	
Waluta	<u>Według Dyr. IAS w Warszawie „przypisanie poszczególnych ras psów do ich specjalizacji nie podlega udostępnieniu w trybie u.d.i.p.”^{gd}</u>

⁵⁸ Według pisma DIAS w Rzeszowie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 1801-I W K.0150.21.2025 oraz pisma NPUC-S w Przemyślu z dnia 25 marca 2025 r., nr 408000-CWW[1].0150.8.2025 wraz z korespondencją mailową uzyskaną z Wydziału Wsparcia Podkarpackiego Urzędu Celno-Skarbowego w Przemyślu z dnia 21 maja 2025 r.

⁵⁹ Według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 3201-IWK.0150.23.2025.4 oraz pisma NZUC-S w Szczecinie z dnia 9 kwietnia 2025 r., nr 428000-CWW.0150.7.2025.2.

⁶⁰ Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025. AMR oraz z dnia 24 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025.AMR.

Wrocław⁶¹

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	owczarek niemiecki (2)
Narkotyki/środki odurzające	pudiel średni (1); labrador (1)
Narkotyki/środki odurzające i wyroby tytoniowe	owczarek niemiecki (1)

Zielona Góra⁶²

Specjalizacje psów służbowych	Rasy psów
Wyroby tytoniowe	labrador retriever (1)

^a Wycofany ze służby w 2024 r. – według pisma NPUC-S w Gdyni z dnia 3 kwietnia 2025 r., nr 328000-CWW-1.0150.9.2025.9.

^b Przyjęty do służby w 2024 r. – według pisma NPUC-S w Gdyni z dnia 3 kwietnia 2025 r., nr 328000-CWW-1.0150.9.2025.9.

^c „W IAS w Warszawie psy specjalizują się w wykrywaniu wyrobów tytoniowych, narkotyków i walut” – według pisma DIAS w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025.AMR. „W każdym roku w latach 2019–2024 były psy specjalizujące się w każdym wskazanym profilu” – według pisma DIAS w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025.AMR.

^d Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025.AMR.

5. Szkolenia psów służbowych Służby Celno-Skarbowej

Psy służbowe w Służbie Celno-Skarbowej, przeznaczone do wykonywania kontroli celno-skarbowej, przechodzą szkolenia o określonym profilu. Przed rozpoczęciem wykonywania kontroli wymagane jest ukończenie przez psa szkolenia podstawowego o profilu wyroby tytoniowe, środki odurzające lub innym, zgodnym z bieżącymi potrzebami kontroli celno-skarbowej⁶³.

⁶¹ Według pisma NDUK-S we Wrocławiu z dnia 23 kwietnia 2025 r., nr 458000-CWW.0150.8.2025.3 oraz pisma DIAS we Wrocławiu z dnia 20 lutego 2025 r., nr 0201-IWK.0150.23.2025.

⁶² W 2024 r. 2 psy zostały wycofane ze służby (specjalizacja: narkotyki, wyroby tytoniowe). Innymi słowy, jest tylko 1 czynny pies na służbie, którego profil wyszkolenia to wykrywanie wyrobów tytoniowych – według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 9 czerwca 2025 r., nr 0801-IWK.0150.34.2025.9 oraz z dnia 21 lutego 2025 r., nr 0801-IWK.0150.19.2025.5, a także z dnia 16 maja 2025 r., nr 0801-IWK.0150.34.2025.4 wraz z pismem NLUC-S w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 26 marca 2025 r., nr 418000-CWW.0150.5.2025.

⁶³ W celu zwiększenia skuteczności i efektywności kontroli psy są kierowane na szkolenie doskonalące, uzupełniające lub współpracy – § 13 ust. 1–3 rozporządzenia MF.

Jednostką administracyjną odpowiedzialną za organizowanie szkoleń/warsztatów dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej w obszarze szkolenia psów i przewodników jest Filia Krajowej Szkoły Skarbowości w Kamionie⁶⁴, będąca jedynym ośrodkiem szkoleniowym dla zespołów kynologicznych w Krajowej Administracji Skarbowej⁶⁵. Co do zasady w Krajowej Szkole Skarbowości realizowane są szkolenia dla przewodników i psów służbowych Służby Celno-Skarbowej do wykrywania środków odurzających/narkotyków, wyrobów tytoniowych, waluty, produktów pochodzenia zwierzęcego i okazów CITES⁶⁶.

Koordinator ds. psów służbowych z izby administracji skarbowej – do 30 kwietnia – zgłasza zapotrzebowanie w zakresie szkoleń dla psów służbowych na kolejny rok, uwzględniając liczbę oraz profil psów pozostających do dyspozycji danej jednostki organizacyjnej oraz zgodnie z wykazem kursów dla zespołów kynologicznych⁶⁷, pamiętając, że plan szkoleń oraz programy szkoleniowe dla przewodników psów służbowych i psów służbowych na każdy rok zatwierdza Szef KAS⁶⁸. Przykładowo, w 2023 r. szkolenia wyniosły: a) liczba osobodni: 2413; b) liczba wydarzeń – 45; c) liczba uczestników – 232⁶⁹. Podobnie było w 2024 r., kiedy to szkolenia wyniosły: 2348 osobodni, przy 43 wydarzeniach i 213 uczestnikach⁷⁰.

Szkolenie zespołów kynologicznych trwa 13 tygodni i podzielone jest na dwa kursy/moduły: a) kurs podstawowy (moduł I) – 8 tygodni ćwiczeń m.in. z posłuszeństwa; b) kurs podstawowy (moduł II) – 5 tygodni szkolenia w zakresie pracy węchowej, w zależności od wybranego profilu⁷¹. Po tym kursie psy są gotowe do służby⁷². Ponadto, każdy zespół kynologiczny odbywa coroczną atestację – 2 tygodnie – podczas której sprawdzane są co do zasady predyspozycje

⁶⁴ Według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 3201-IWK.0150.23.2025.4.

⁶⁵ Ośrodek Szkoleniowy w Kamionie istnieje od 2000 r. Filia Krajowej Szkoły Skarbowości w Kamionie została utworzona w roku 2023. Krajowa Szkoła Skarbowości zatrudnia 7 pracowników świadczących pracę w Filii KSS w Kamionie – według pisma DKSS z dnia 9 kwietnia 2025 r., nr 0302.EKK.0123.9.2025.

⁶⁶ Sprawozdanie SKAS (2024), s. 67. Moduł szkoleniowy z zakresu ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem – CITES wprowadzono do realizacji w 2019 r. – Sprawozdanie SKAS (2019), s. 51.

⁶⁷ Por. pismo DIAS w Szczecinie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 3201-IWK.0150.23.2025.4.

⁶⁸ Według pisma DKSS z dnia 9 kwietnia 2025 r., nr 0302.EKK.0123.9.2025.

⁶⁹ Sprawozdanie SKAS (2023), s. 56.

⁷⁰ Sprawozdanie SKAS (2024), s. 65.

⁷¹ Por. pismo DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.20255.

⁷² Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.22.2025.3.

węchowe i dobrostan psów służbowych⁷³ (tzw. przydatność do służby⁷⁴), a także ocena pracy zespołu⁷⁵. Warto też pamiętać, że w zależności od potrzeb zgłaszanych przez przewodników psów służbowych zespoły kynologiczne mogą uczestniczyć w szeroko rozumianych szkoleniach zewnętrznych, w tym także organizowanych przez inne służby mundurowe⁷⁶.

Według danych z 2019 r.: a) kurs podstawowy dla przewodników psów służbowych do wykrywania określonych zapachów, trwający 320 godzin, to koszt około 12 690 zł; b) szkolenie na kursie doskonalącym (200 godzin), to koszt około 7775 zł; c) coroczne atestacje (80 godzin), to koszt około 2820 zł⁷⁷. W 2025 r. szacunkowe koszty wynoszą odpowiednio: a) kurs podstawowy dla zespołów kynologicznych do wykrywania wyrobów tytoniowych/waluty: 17 615 zł; b) kurs podstawowy dla zespołów kynologicznych do wykrywania środków odurzających: 17 886 zł; c) coroczna atestacja dla przewodników psów służbowych do wykrywania określonych zapachów – 2710 zł⁷⁸.

Nie sposób nie dostrzec tego, że Krajowa Administracja Skarbowa, przy współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu⁷⁹, uczestniczyła w pilotażowym szkoleniu psów służbowych w kierunku wczesnego wykrywania SARS-COV-2 u ludzi⁸⁰. Cztery zespoły kynologiczne⁸¹ z Izby Administracji

⁷³ Według pisma DIAS w Rzeszowie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 1801-I WK.0150.21.2025

⁷⁴ Pies jest poddawany corocznej centralnej weryfikacji prowadzonej podczas szkolenia w celu sprawdzenia jego dalszej przydatności do wykorzystywania podczas kontroli – § 14 ust. 1 rozporządzenia MF z wyjątkami z ust. 2.

⁷⁵ Por. pismo DIAS w Gdańsku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2201-IWK.0150.25.2025.

⁷⁶ Według pisma DIAS w Kielcach z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2601-IWK.0150.24.2025.

⁷⁷ „Szkolenia te są realizowane w ramach środków budżetowych przewidzianych na realizację zadań KAS” – **M. Rachwalska**, *Więcej pieniędzy...*

⁷⁸ W 2025 r. Krajowa Szkoła Skarbowości nie organizuje kursu doskonalącego dla przewodników psów służbowych do wykrywania określonych zapachów – według pisma DKSS z dnia 21 maja 2025 r., nr 0302.EKK.0123.11.2025.

⁷⁹ Zob. *Psy administracji skarbowej na tropie COVID-19*, <https://dziennikelblaski.pl/706314,Psy-administracji-skarbowej-na-tropie-COVID-19.html?sort=newest>; stan na 30.05.2025 r.

⁸⁰ *Psy KAS zakończyły pierwszy etap szkolenia wykrywania koronawirusa*, <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/krajowa-administracja-skarbowa/psy-kas-zakonczyly-pierwszy-etap-szkolenia-wykrywania-koronawirusa>; stan na 30.05.2025 r.

⁸¹ Oprócz labradorów w pionierskim polskim szkoleniu uczestniczy także jeden przedstawiciel rasy springer spaniel angielski – **K. Zloch**, *Pies gdyńskich celników wywieszy COVID-19*, <https://www.gdynia.pl/mieszkaniec/co-nowego,2774/pies-gdynskich-celnikow-wywieszy-covid-19,555437>; stan na 15.05.2025 r.

Skarbowej z Opola⁸², Rzeszowa, Gdańska⁸³ oraz Warszawy⁸⁴ w trwającym 8 tygodni szkoleniu⁸⁵ miały zostać nauczone rozpoznawania zapachu COVID-19⁸⁶, pobranego od osób zarażonych wirusem⁸⁷. Kierownik Ośrodka Szkoleniowego w Kamionie (Filiu Krajowej Szkoły Skarbowości), koordynujący pionierski projekt pt. „Pilotażowe szkolenie w kierunku wykrywania SARS COV-2 u ludzi przez psy służbowe”, deklarował, że „chcemy iść w kierunku podziału i wskazywania na osoby pozytywnie prawdziwe i pozytywnie negatywne. Chodzi o różnicowanie między osobami, które faktycznie będą posiadały tzw. zapach osoby chorej, a koronawirusa przechodzą bezobjawowo. I tutaj właśnie potrzebne są nam psy, żeby było to możliwe”⁸⁸. Co więcej, wielu przedstawicieli jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, a zwłaszcza z komórek komunikacji, deklarowało również: a) „jesteśmy aktualnie jedyną służbą w kraju, która podjęła się takiego wyzwania”⁸⁹; b) „spektrum wykorzystania zespołów jest bardzo szerokie, po ośmiotygodniowym szkoleniu będzie można odnieść się jak i gdzie zostaną wykorzystane”⁹⁰; c) „ten innowacyjny projekt poszerzy zakres wykorzystania psów służbowych KAS, a tym

⁸² „W Izbie Administracji Skarbowej w Opolu do wczesnego wykrywania COVID-19 obecnie nie służy żaden zespół kynologiczny [...] Od 2022 roku zespoły kynologiczne nie są kierowane na szkolenia z wczesnego wykrywania COVID-19” – według pisma DIAS w Opolu z dnia 2 lipca 2025 r., nr 1601 IWK.0150.40.2025.

⁸³ „Od 2022 zespoły kynologiczne nie są kierowane na szkolenie do wykrywania COVID-19” – według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 15 maja 2025 r., nr 2201-IWK.0150.67.2025. Co więcej, „[...] zespół, który brał udział w przedmiotowym szkoleniu [...] nie wykonuje kontroli pod kątem wykrycia COVID-19. Używany jest w innych kierunkach, w których został wcześniej wyszkolony i w tych kierunkach bierze udział w corocznych atestacjach” – według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 30 maja 2025 r., nr 2201-IWK.0150.71.2025.

⁸⁴ „Od 2022 roku zespół/zespoły nie były kierowane na szkolenie do wczesnego wykrywania COVID-19” – według pisma DIAS w Warszawie z dnia 29 maja 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.71.2025.AMR.

⁸⁵ *Psy KAS zakończyły...*

⁸⁶ *Ibidem.*

⁸⁷ **A. Plewa**, *Psy służbowe KAS jako pierwsze w Polsce pomogą w wykrywaniu COVID-19*, <https://www.gov.pl/web/kas/psy-sluzbowe-kas-jako-pierwsze-w-polsce-pomoga-w-wykrywaniu-covid-19>; stan na 30.05.2025 r.

⁸⁸ **M. Połomski**, w: **M. Lange/pb**, *Wcześniej wykrywał narkotyki i papierosy. Teraz pies gdyńskich celników ma „wywachać” chorych na COVID-19*, <https://radiogdansk.pl/wiadomosci/2021/03/10/wczesniej-wykrywawal-narkotyki-i-papierosy-teraz-pies-gdynskich-celnikow-ma-wywachac-chorych-na-koronawirusa/>; stan na 30.05.2025 r.

⁸⁹ Tak rzecznik prasowy IAS w Gdańsku, w: **K. Złoch**, *Pies gdyńskich...*

⁹⁰ Tak rzecznik prasowy IAS w Opolu, w: **A. Plewa**, *Psy służbowe KAS...*

samym przyczyni się do walki z COVID-19”⁹¹; d) „wynik skuteczności, który osiągnięto, wynieść miał 95 proc.”⁹²

„PR-owa sprawozdawczość” przedstawicieli jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, dotycząca szkolenia psów służbowych na COVID-19, kończy się w 2021 r. na informacji, że „KAS prowadzi rozmowy na temat realizacji II etapu pilotażowego szkolenia, która będzie możliwa po uzyskaniu oceny Komisji Bioetycznej”⁹³. Również w sprawozdaniach Szefa KAS za lata 2021–2024 nie ma żadnej wzmianki o szkoleniu psów służbowych w kierunku wykrywania COVID-19. Czyżby 4 izby administracji skarbowej, których czworonogi były szkolone w zakresie wykrywania COVID-19 zapomniały sprawozdać Szefowi KAS, że wytypowały psy służbowe do rzeczzonego szkolenia lub może ten ostatni uznał, że tego typu informacja jest mało istotna i m.in. dlatego nie pojawiła się w sprawozdaniu? Na pewno spełniła się deklaracja rzeczniaka prasowego Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku⁹⁴, że Służba Celno-Skarbowa może pochwalić się tym, że jest jedyną służbą w kraju, która podjęła się wyzwania pt. szkolenie psów służbowych na COVID-19⁹⁵. Tyle tylko, że rezultaty tego szkolenia nie są w żaden sposób wymierne, gdyż według danych uzyskanych od organów rządowej administracji danin publicznych w Polsce w latach 2021–2024 nie było i nie ma na stanie psów służbowych do wykrywania COVID-19. Tym samym zasadnie chyba można uznać, że szkolenie 4 zespołów kynologicznych z 4 izb administracji skarbowej do wykrywania COVID-19 odbyło się ze stratą środków publicznych. Innymi słowy, bezpowrotnie nastąpiły wypływy z budżetu państwa z powodu absencji przez osiem tygodni 4 zespołów kynologicznych, dodając do tego jeszcze koszty szkoleń⁹⁶.

⁹¹ Tak rzecznik prasowa KAS, w: *Sluzbowe psy administracji skarbowej pomoga w wykrywaniu COVID-19*, <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/krajowa-administracja-skarbowa/sluzbowe-psy-administracji-skarbowej-pomoga-w-wykrywaniu-covid-19>; stan na 30.05.2025 r. **A. Plewa**, *Psy służbowe KAS...*

⁹² *Psy KAS zakończyły...*

⁹³ *Ibidem*.

⁹⁴ „Od 2022 zespoły kynologiczne nie są kierowane na szkolenie do wykrywania COVID-19” – według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 15 maja 2025 r., nr 2201-IWK.0150.67.2025.

⁹⁵ **K. Złoch**, *Pies gdyńskich...*

⁹⁶ „W związku ze szkoleniem IAS w Warszawie poniosła koszt 16 582,00 zł” – według pisma DIAS w Warszawie z dnia 29 maja 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.71.2025.AMR.

6. Wyniki (ujawnienia) psów służbowych Służby Celno-Skarbowej – wybrane przykłady

W 2023 r. ze 145 psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej 71 pełniło służbę w komórkach realizacji, a 74 wykonywało zadania służbowe w granicznych oddziałach celnych (93 w drogowych przejściach granicznych; 9 w lotniczych przejściach granicznych; 2 w kolejowych przejściach granicznych; 1 pies w morskim przejściu granicznym)⁹⁷. Natomiast w 2024 r. ze 135 psów służbowych 65 pełniło służbę w komórkach realizacji, a 70 realizowało zadania kontrolne w granicznych oddziałach celnych (56 w drogowych przejściach granicznych; 11 w lotniczych przejściach granicznych; 2 psy w kolejowych przejściach granicznych; 1 pies w morskim przejściu granicznym)⁹⁸.

Według sprawozdania Szefa KAS w 2023 r. z udziałem psów służbowych przeprowadzono 90 758 przeszukań oraz 28 101 typowań do kontroli, które w 6905 przypadków zakończyły się wynikiem pozytywnym⁹⁹. Natomiast według informacji uzyskanych od dyrektorów izb administracji skarbowej oraz informacji ze stron internetowych jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej wynika, że do największych wykryć/ujawnień przez psy służbowe z lat 2017–2024 zaliczyć można:

- 1) IAS w Bydgoszczy: a) 2021 r.: 2 tony tytoniu bez znaków akcyzy; b) blisko 2 mln szt. papierosów; b) 2022 r.: 580,2 kg tytoniu bez znaków akcyzy; c) 2023 r.: 558,5 kg tytoniu bez znaków akcyzy; d) 2024 r.: 528 kg tytoniu bez akcyzy¹⁰⁰;
- 2) IAS w Gdańsku: z lat 2022–2024 r.: 2367 pozytywnych wyników, przyczyniając się do ujawnienia ponad: a) 30 mln szt. papierosów bez polskich znaków akcyzy; b) ponad 19 ton tytoniu bez polskich znaków akcyzy¹⁰¹;
- 3) IAS w Krakowie: a) ponad 3,3 mln papierosów bez akcyzy znalazł Marley z małopolskiej KAS¹⁰²; b) milion koron czeskich, niemal 21 kg marihuany,

⁹⁷ Sprawozdanie SKAS (2023), s. 47.

⁹⁸ Sprawozdanie SKAS (2024), s. 54.

⁹⁹ Sprawozdanie SKAS (2023), s. 47.

¹⁰⁰ Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.22.2025.3.

¹⁰¹ Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2201-IWK.0150.25.2025.

¹⁰² *KAS udaremniła wprowadzenie na rynek 3,3 mln papierosów bez akcyzy dzięki psu służbowemu Marleyowi*, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/izba-administracji-skarbowej-w-krakowie/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/C2Gu/content/kas-udaremnila-wprowadzenie-na-rynek-3-3-mln-papierosow-bez-akcyzy-dzieki-psu-sluzbowemu-marleyowi?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fizba-administracji-skarbowej-w-krakowie%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_74Qt%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_

- 7,45 kg mefedronu oraz 240 g kokainy¹⁰³; c) Suzi, pies służbowy z Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego (MUC-S) wykryła 200 000 euro nieznanego pochodzenia¹⁰⁴;
- 4) IAS w Łodzi: a) wykrycie 500 tys. zł w gotówce ukrytej na strychu przez zorganizowaną grupę przestępczą; b) ponad 300 kg marihuany ukrytej w ciągniku siodłowym samochodu ciężarowego¹⁰⁵;
 - 5) IAS w Olsztynie: 2024 r. – 6658 g narkotyków; b) 532 364 szt. papierosów¹⁰⁶;
 - 6) IAS w Rzeszowie: a) 2022 r.: ponad 1,4 mln szt. papierosów ujawnione podczas kontroli na posesji; b) 2024 r.: 20 tys. g marihuany ujawnione podczas kontroli drogowej; 20 tys. g meta amfetaminy ujawnione podczas kontroli przesyłek kurierskich¹⁰⁷;

mode%3Dview%26p_p_col_id%3D_118_INSTANCE_4y5S__column-2%26p_p_col_count%3D1#p_p_id_101_INSTANCE_C2Gu; stan na 20.04.2025 r.

¹⁰³ *Pies służbowy z KAS wykrył gotówkę i narkotyki*, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/izba-administracji-skarbowej-w-krakowie/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/C2Gu/content/pies-sluzbowy-z-kas-wykryl-gotowke-i-narkotyki?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fizba-administracji-skarbowej-w-krakowie%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_74Qt%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3D_118_INSTANCE_4y5S__column-2%26p_p_col_count%3D1#p_p_id_101_INSTANCE_C2Gu; stan na 11.03.2025 r.

¹⁰⁴ *200 tysięcy euro wywachane przez psa z KAS*, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/urzed-skarbowy-krakow-podgorze/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/Xxc2/content/200-tysiecy-euro-wywachane-przez-psa-z-kas?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fit%2Furzed-skarbowy-krakow-podgorze%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_Xxc2%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_Xxc2_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_Xxc2_keywords%3D%26_101_INSTANCE_Xxc2_delta%3D8%26_101_INSTANCE_Xxc2_cur%3D8%26_101_INSTANCE_Xxc2_andOperator%3Dtrue; stan na 12.04.2025 r.

¹⁰⁵ *1 lipca KAS świętuje ze swoimi psimi funkcjonariuszami Światowy Dzień Psa*, https://www.archiwum.lodzkie.kas.gov.pl/pierwszy-urzed-skarbowy-lodz-gorna/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/sPe6/content/1-lipca-kas-swietuje-ze-swoimi-psimi-funkcjonariuszami-swiatowy-dzien-psa?redirect=https%3A%2F%2Fwww.archiwum.lodzkie.kas.gov.pl%2Fpierwszy-urzed-skarbowy-lodz-gorna%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_sPe6%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_sPe6_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_sPe6_keywords%3D%26_101_INSTANCE_sPe6_delta%3D8%26_101_INSTANCE_sPe6_cur%3D4%26_101_INSTANCE_sPe6_andOperator%3Dtrue; stan na 16.03.2025 r.

¹⁰⁶ Według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.20255.

¹⁰⁷ Według pisma DIAS w Rzeszowie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 1801-I W K.0150.21.2025.

- 7) IAS w Szczecinie: a) tytoń – 8026,330 g.; papierosy – 2 582 616 szt.; c) kokaina – 4537 g¹⁰⁸;
- 8) IAS w Warszawie: w latach 2017–2020 psy ujawniły m.in. 139 kg narkotyków, prawie 5 mln szt. papierosów oraz dolary amerykańskie i euro o równowartości ponad 2 mln 200 tys. zł¹⁰⁹.

Autorzy publikacji są zadziwieni, że wielu dyrektorów izb administracji skarbowej nie prowadzi statystyk/rejestrów z obszaru szeroko rozumianych sukcesów psów służbowych. Przykładowo: a) „Dyrektor IAS w Łodzi nie prowadzi statystyk w tym zakresie. Informacje o największych ujawnieniach dokonywanych z udziałem psów służbowych łódzkiej KAS są publikowane na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) IAS w Łodzi¹¹⁰ (<https://www.gov.pl/web/ias-lodz/wiadomosci>)”¹¹¹; b) „w IAS w Warszawie nie są prowadzone rejestry «tzw. sukcesów psów służbowych». Niektóre z nich publikowane są na stronie <http://www.mazowieckie.kas.gov.pl> w zakładce aktualności”¹¹²; c) „Izba Administracji Skarbowej w Zielonej Górze nie prowadzi takich statystyk. Jednocześnie informuję, że na stronie BIP izby i podległych jednostek w zakładce Aktualności publikowane są artykuły, w których psy służbowe z lubuskiej KAS przyczyniły się do różnego rodzaju ujawnień (sukcesów)”¹¹³.

Nie wszyscy dyrektorzy izb administracji skarbowej byli także w posiadaniu danych związanych z szeroko rozumianymi sukcesami psów służbowych za cały badany przez autorów okres tj. 2017–2024. Przykładowo: a) DIAS w Bydgoszczy posiada tylko „[...] informację obejmującą lata 2021–2024”¹¹⁴; b) w IAS w Olsztynie: „brak danych z lat 2017–2020 – z uwagi na zmianę systemu przetwarzania danych”¹¹⁵.

¹⁰⁸ Według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 3201-IWK.0150.23.2025.4.

¹⁰⁹ *Nasze czworonogi na służbie*, https://www.mazowieckie.kas.gov.pl/urzed-skarbowy-w-przysusze/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/6h8L/content/nasze-czworonogi-na-sluzbie?redirect=https%3A%2F%2Fwww.mazowieckie.kas.gov.pl%2Furzed-skarbowy-w-przysusze%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_31AL%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3D_118_INSTANCE_9IMB__column-1%26p_p_col_count%3D1; stan na 29.03.2025 r.

¹¹⁰ Według pisma DIAS w Łodzi z dnia 20 lutego 2025 r., nr 1001-IWK.0150.15.2025.

¹¹¹ Według pisma DIAS w Łodzi 20 lutego 2025 r., nr 1001-IWK.0150.15.2025.

¹¹² Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.28.2025. AMR.

¹¹³ Według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 21 lutego 2025 r., nr 0801-IWK.0150.19.2025.5.

¹¹⁴ Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.22.2025.3.

¹¹⁵ Według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.2025.5.

Podsumowując powyższe rozważania, należy dostrzec, że według § 15 ust. 2 rozporządzenia MF wykorzystywanie psa służbowego do kontroli podczas nieobecności przewodnika psa w służbie trwającej powyżej sześciu miesięcy albo w przypadku braku możliwości dalszego pełnienia przez funkcjonariusza funkcji przewodnika psa wymaga przekazania psa innemu przewodnikowi, za zgodą dyrektora izby administracji skarbowej, której własnością jest pies. Oznacza to m.in., że w sytuacji, w której funkcjonariusz-przewodnik przebywa na zwolnieniu lekarskim, pies jest także nieaktywny zawodowo (wyłączony ze służby), co przekłada się w danym okresie na niższe wyniki/ujawnienia¹¹⁶. Innymi słowy, efekty pracy psów służbowych uzależnione są także od absencji ich przewodników. Przykładowo, liczba absencji chorobowych przewodników psów służbowych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych wynosiła: a) IAS w Bydgoszczy (2024 r. – 49 dni; 2025 r. – 176 dni¹¹⁷)¹¹⁸; b) IAS w Gdańsku (2024 r. – 91 dni; 2025 r. – 62 dni¹¹⁹)¹²⁰; c) IAS w Olsztynie (2024 r. – 211 dni; 2025 r. – 64 dni¹²¹)¹²²; d) IAS w Warszawie (2024 r. – 108 dni; 2025 r. – 18 dni¹²³)¹²⁴.

7. Emerytura i dobrostan psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej

Z wejściem w życie – 28 lutego 2018 r. – rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 lutego 2018 r. w sprawie kandydatów na przewodników psów służbowych oraz psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej w Krajowej Administracji Skarbowej, Służba Celno-Skarbowa stała się pierwszą służbą mundurową w Polsce, w której psy służbowe uzyskały prawo do emerytury! Tym samym koszty związane z żywieniem, pielęgnacją, utrzymaniem oraz opieką weterynaryjną psów emerytowanych, analogicznie jak czynnych, ponosi dyrektor izby administracji

¹¹⁶ „Podczas absencji chorobowej przewodnika pies nie pracuje, zajmuje się nim przewodnik będący na zwolnieniu lekarskim” – według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 19 maja 2025 r., nr 2201-IWK.0150.68.2025. Natomiast według pisma DIAS z Kielc z dnia 17 czerwca 2025 r., nr 2601-IWK.0150.65.2025 „pies pozostaje pod opieką przewodnika również w przypadku absencji chorobowej opiekuna. W sytuacji losowej lub dłuższej absencji przewodnika istnieje procedura czasowej opieki nad psem przez innego doświadczonego przewodnika”.

¹¹⁷ Do dnia udzielenia niniejszej informacji tj. 14 maja 2025 r.

¹¹⁸ Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 14 maja 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.81.2025.3.

¹¹⁹ Do dnia udzielenia niniejszej informacji tj. 19 maja 2025 r.

¹²⁰ Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 19 maja 2025 r., nr 2201-IWK.0150.68.2025.

¹²¹ Do dnia udzielenia niniejszej informacji tj. 19 maja 2025 r.

¹²² Według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 19 maja 2025 r., nr 2801-IWK.0150.46.2025.

¹²³ Do dnia udzielenia niniejszej informacji tj. 25 czerwca 2025 r.

¹²⁴ Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 25 czerwca 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.72.2025.AS.

skarbowej, której własnością jest pies¹²⁵. Można więc rzec, że czworonogi po wielu latach pracy/służby w Służbie Celno-Skarbowej na rzeczowe świadczenie w pełni zapracowały¹²⁶.

Służba Celno-Skarbowa wyróżnia się spośród innych służb mundurowych także tym, że psy służbowe mieszkają razem ze swoimi przewodnikami/opiekunami¹²⁷. Jak podkreślają przewodnicy, pies jest członkiem rodziny, razem pracujemy, razem wyjeżdżamy na wakacje czy na szkolenia służbowe, ponieważ nie ma innej możliwości stworzenia tak głębokiej więzi, która łączy przewodnika z psem, jak przebywanie razem 24 godzin na dobę¹²⁸.

Psy służbowe są wycofywane ze Służby Celno-Skarbowej co do zasady z powodu starości połączonej z ogólnym osłabieniem organizmu (ukończenia co najmniej 10 roku życia), całkowitej albo częściowej utraty węchu, słuchu lub wzroku, nieuleczalnych chorób zakaźnych, chorób nowotworowych, nieuleczalnych chorób pasożytniczych niebezpiecznych dla człowieka, przewlekłych lub nawracających chorób skóry, poważnych wad dyskwalifikujących psa do dalszego pełnienia służby¹²⁹. Wycofanego ze służby psa można powierzyć jego opiekunowi, którym może zostać: a) dotychczasowy przewodnik psa, o ile zaprzestanie wykorzystywania psa w służbie nie nastąpiło z jego winy; b) innemu funkcjonariuszowi albo pracownikowi tej samej izby administracji skarbowej, dającemu rękojmię należytej opieki nad psem. Innymi słowy, po wycofaniu psa ze służby pierwszeństwo do opieki nad emerytowanym czworonogiem ma dotychczasowy przewodnik¹³⁰. Dopiero w przypadku jego

¹²⁵ § 25 ust. 1–2 rozporządzenia MF; **R. Horbaczewski**, *Emerytura dla służbowego psa? Niewykluczone*, <https://www.prawo.pl/prawo/pies-sluzbowy-dostanie-emeryture-jest-projekt-nowych-przepisow,472311.html>; stan na 13.06.2025 r.

¹²⁶ „Funkcjonariuszowi Służby Celno-Skarbowej, który pozostanie opiekunem psa wycofanego ze służby przysługuje ryczałt z tytułu zwrotu kosztów wyżywienia psa, określanej zgodnie z normą (ilość karmy i artykułów spożywczych niezbędnych do prawidłowego żywienia psa), ogłaszanej corocznie przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Ponadto macierzysta izba administracji skarbowej ponosi koszty związane z utrzymaniem, pielęgnacją i opieką weterynaryjną takiego psa” – tak *Wydział ds. Komunikacji Krajowej Administracji Skarbowej*, w: **D. Mikołajczyk**, *Psia emerytura tylko dla wybranych*, <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/psia-emerytura-tylko-dla-wybranych>; stan na 30.05.2025 r.; analogicznie **R. Horbaczewski**, *Emerytura...*

¹²⁷ „Opiekunem jest osoba opiekująca się psem, który został wycofany ze służby, a przewodnikiem funkcjonariusz, który pracuje z psem aktywnym w służbie” – według pismo DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.20255.

¹²⁸ „Już pies/szczeniak na stałe zamieszkuje z przewodnikiem w jego domu i jest stopniowo przyzwyczajany do warunków panujących w miejscu służby” – **M. Rachwalska**, *Więcej pieniędzy...; Psy w Służbie Celnej*, *Wiadomości Celne* 2016/5–6, https://mf-arch2.mf.gov.pl/documents/764034/5789942/WC++5+6_+2016.pdf; stan na 11.06.2025 r.

¹²⁹ § 25 ust. 1 rozporządzenia MF.

¹³⁰ Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.22.2025.3.

odmowy lub gdy wycofanie nastąpiło z jego winy, poszukuje się funkcjonariusza lub pracownika w izbie administracji skarbowej dającego rękojmię należytej opieki nad zwierzęciem¹³¹. Natomiast „w sytuacji, gdy w danej IAS nie ma chętnych kandydatów do opieki nad psem wycofywanym ze służby, należy poszukać wśród pracowników i funkcjonariuszy z innej IAS. W przypadku znalezienia opiekuna psa z innej IAS w pierwszej kolejności powinno nastąpić przesunięcie psa służbowego jako składnika majątku do tej IAS, przy jednoczesnym powołaniu w niej Komisji”¹³². Co więcej, w przypadku „śmierci opiekuna psa służbowego, wycofanego ze służby, w pierwszej kolejności rekomenduje się przekazać psa pod opiekę rodziny zmarłego opiekuna”¹³³.

W powyższym aspekcie niezrozumienie i dezaprobatę budzi fakt, że w kilku izbach administracji skarbowej nie są prowadzone statystyki co do średniego czasu pracy psów służbowych, np. IAS w Białymstoku¹³⁴; IAS w Łodzi¹³⁵. Z pozostałych, nazwijmy je roboczo statystycznie prawidłowymi jednostkami Krajowej Administracji Scarbowej, wynika, że psy służbowe średnio pracują:

- a) IAS w Bydgoszczy – 10 lat¹³⁶;
- b) IAS w Gdańsku – 10–13 lat¹³⁷;
- c) IAS w Kielcach – 8–9 lat¹³⁸;
- d) IAS w Krakowie – 9 lat¹³⁹;
- e) IAS w Olsztynie – 10 lat¹⁴⁰;
- f) IAS w Opolu – powyżej 12 lat¹⁴¹;
- g) IAS w Poznaniu – 10 lat¹⁴²;
- h) IAS w Rzeszowie – 10 lat¹⁴³;
- i) IAS w Szczecinie – 8,8 lat¹⁴⁴;
- j) IAS we Wrocławiu – 10 lat¹⁴⁵.

¹³¹ Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2201-IWK.0150.25.2025.

¹³² Według pisma DIAS w Krakowie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 1201-IWK.0150.1.21.2025.

¹³³ Tak m.in. w piśmie DIAS we Wrocławiu z dnia 20 lutego 2025 r., nr 0201-IWK.0150.23.2025.

¹³⁴ Według pisma DIAS w Białymstoku z dnia 24 lutego 2025 r., 2001-IWK.0150.15.2025.

¹³⁵ Według pisma DIAS w Łodzi z dnia 20 lutego 2025 r., nr 1001-IWK.0150.15.2025.

¹³⁶ Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 24 lutego 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.22.2025.3.

¹³⁷ Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2201-IWK.0150.25.2025.

¹³⁸ Według pisma DIAS w Kielcach z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2601-IWK.0150.24.2025.

¹³⁹ Według pisma DIAS w Krakowie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 1201-IWK.0150.1.21.2025.

¹⁴⁰ Według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.2025.

¹⁴¹ Według pisma DIAS w Opolu z dnia 24 lutego 2025 r., nr 1601-IWK.0150.18.2025.

¹⁴² Według pisma DIAS w Poznaniu z dnia 25 lutego 2025 r., nr 3001-IWK.0150.23.2025.

¹⁴³ Według pisma DIAS w Rzeszowie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 1801-I W K.0150.21.2025.

¹⁴⁴ Według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 18 lutego 2025 r., nr 3201-IWK.0150.23.2025.4.

¹⁴⁵ Według pisma DIAS we Wrocławiu z dnia 20 lutego 2025 r., nr 0201-IWK.0150.23.2025.

Szczegółowe aspekty związane m.in. z wykorzystywaniem psów służbowych, ich żywieniem, pielęgnacją i utrzymaniem normuje wspomniane wcześniej rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie kandydatów na przewodników psów służbowych oraz psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej. Warto jednak zwrócić uwagę na kilka jego aspektów. Po pierwsze, pies służbowy SC-S może być skierowany do wykonywania kontroli celno-skarbowej wyłącznie z przewodnikiem, któremu został przydzielony¹⁴⁶. Natomiast wykorzystywanie psa do kontroli podczas nieobecności przewodnika psa w służbie trwającej powyżej sześciu miesięcy albo w przypadku braku możliwości dalszego pełnienia przez funkcjonariusza funkcji przewodnika psa wymaga przekazania psa innemu przewodnikowi, za zgodą dyrektora izby administracji skarbowej, której własnością jest pies¹⁴⁷. Co więcej, „[...] gdy przewodnik pracuje z psem, którego planowane jest wycofanie ze służby, możliwe jest przydzielenie mu drugiego psa, który docelowo zajmie miejsce tego pierwszego. Powyższa praktyka jest bardzo często stosowana w Służbie Celno-Skarbowej i zalecana z punktu widzenia szkolenia psów, pod warunkiem, że nie trwa dłużej niż 18 miesięcy”¹⁴⁸.

Po drugie, wykorzystywanie psa służbowego do kontroli nie może: a) zagrażać jego zdrowiu i bezpieczeństwu; b) nastąpić w przypadku występowania niekorzystnych warunków kontroli, takich jak temperatura powietrza powyżej +25°C albo poniżej -10°C, bardzo silne wiatry, intensywne opady, intensywne zapachy lub wysokie stężenia spalin¹⁴⁹. Ponadto w trakcie wykonywania kontroli psu trzeba zapewnić czas na wypoczynek i inne niezbędne czynności fizjologiczne w wymiarze 60 minut podczas służby trwającej do 8 godzin albo 90 minut podczas służby trwającej do 12 godzin¹⁵⁰.

Po trzecie, na podstawie § 23 ust. 3 rozporządzenia MF dyrektor izby administracji skarbowej, której własnością jest pies, zapewnia w szczególności środek transportu z miejsca zamieszkania psa do miejsca wykonywania czynności służbowych. W praktyce oznacza to, że dyrektor izby administracji skarbowej zapewnia każdemu zespołowi kynologicznemu samochód służbowy¹⁵¹.

¹⁴⁶ § 15 ust. 1 rozporządzenia MF.

¹⁴⁷ § 15 ust. 2 rozporządzenia MF.

¹⁴⁸ Według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 25 lutego 2025 r., nr 2801-IWK.0150.19.20255.

¹⁴⁹ § 16 ust. 1–2 rozporządzenia MF.

¹⁵⁰ *Ibidem*.

¹⁵¹ Warto wskazać, że niektórzy dyrektorzy izb administracji skarbowej wyznaczyli także każdemu zespołowi kynologicznemu miejsca parkingowe we właściwej jednostce – tak przykładowo DIAS w Kielcach (według pisma z dnia 17 czerwca 2025 r., nr 2601-IWK.0150.65.2025); DIAS w Szczecinie (według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 19 maja 2025 r., nr

Przykładowo, w 2024 r. liczba samochodów służbowych przeznaczonych dla zespołów kynologicznych wynosiła odpowiednio: a) IAS w Białymstoku – 17¹⁵²; b) IAS w Bydgoszczy – 4¹⁵³; c) IAS w Gdańsku – 7¹⁵⁴; d) IAS w Kielcach – 2¹⁵⁵; e) IAS w Łodzi – 3¹⁵⁶; f) IAS w Olsztynie – 16¹⁵⁷; g) IAS w Opolu – 2¹⁵⁸; h) IAS w Poznaniu – 6¹⁵⁹; i) IAS w Szczecinie – 3¹⁶⁰; j) IAS w Warszawie – 9¹⁶¹.

Po czwarte, bliskie optymalnemu rozwiązaniu technicznemu, zapewniającemu jednocześnie bezpieczeństwo i komfort psom służbowym podczas podróży jest przyjęty przez Dyrektora IAS w Olsztynie model, zgodnie z którym samochód służbowy musi posiadać: atestowaną klatkę w przestrzeni bagażnika, przyciemniane tylne szyby oraz być wyposażony w klimatyzację¹⁶². Pamiętać jednak należy, że psy służbowe, ze względu na swoją rasę, mogą wymagać specjalnych środków transportu, np. wysuwanego podestu ułatwiającego wejście do pojazdu¹⁶³, klimatyzacji (wentylacji, ogrzewania postojowego) celem zapewnienia

3201-IWK.0150.50.2025.5); DIAS w Zielonej Górze (według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 16 maja 2025 r., nr 0801-IWK.0150.34.2025.4).

¹⁵² Kia Venga (rok. produkcji: 2019 – 5 szt.); Kia Venga (2016 – 2 szt.); Kia Venga (2014 – 2 szt.); Kia Venga (2012 – 3 szt.); Kia Rio (2010 – 1 szt.); Opel Astra (2016 – 1 szt.); Opel Corsa (2016 – 2 szt.); Kia Picanto (2010 – 1 szt.) – według pisma DIAS w Białymstoku z dnia 19 maja 2025 r., nr 2001-IWK.0150.43.2025.

¹⁵³ Skoda Rapid (2018); Kia Venga (2015 – 2 szt.); peugeot 5008 (2010) – według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 14 maja 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.81.2025.3.

¹⁵⁴ Od września 2024 r., po przejściu jednego z psów na emeryturę, jest 7 aut: Kia Ceed kombi (2020 – 2 szt.); Kia Ceed Kombi (2021 – 1 szt.); Kia Venga van (2015 – 1 szt.); Kia Venga van (2016 – 1 szt.); Skoda Superb II sedan (2014 – 1 szt.); Hyundai I30 Hatchback (2020 – 1 szt.) – według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 19 maja 2025 r., nr 2201-IWK.0150.68.2025.

¹⁵⁵ Kia Venga (2016 – 1 szt.); Kia Venga (2019 – 1 szt.) – według pisma DIAS w Kielcach z dnia 17 czerwca 2025 r., nr 2601-IWK.0150.65.2025.

¹⁵⁶ Według pisma DIAS w Łodzi z dnia 15 maja 2025 r., nr 1001-IWK.0150.40.2025.

¹⁵⁷ Według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 19 maja 2025 r., nr 2801-IWK.0150.46.2025.

¹⁵⁸ Według pisma DIAS w Opolu z dnia 2 lipca 2025 r., nr 1601-IWK.0150.39.2025.

¹⁵⁹ Według pisma DIAS w Poznaniu z dnia 19 maja 2025 r., nr 3001-IWK.0150.51.2025.

¹⁶⁰ Kia Picanto Van (2010) – 2 szt.; Hyundai 30 (2020); Kia Ceed (2021) – według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 19 maja 2025 r. nr 3201-IWK.0150.50.2025.5

¹⁶¹ Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 25 czerwca 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.72.2025.AS.

¹⁶² Zob. **A. Piedzewicz**, *Nowoczesne samochody służbowe dla... służbowych psów*, <https://radioolsztyn.pl/nowoczesne-samochody-sluzbowe-dla-sluzbowych-psow/01667698>; stan na 30.05.2025.

¹⁶³ Por. *Małopolska Policja zakupiła 4 specjalistyczne radiowozy do przewozu psów*, <https://krakow.policja.gov.pl/kr1/aktualnosci/31010,Malopolska-Policja-zakupila-4-specjalistyczne-radiowozy-do-przewozu-psow.html>; stan na 30.05.2025 r.

zwierzętom komfortu przemieszczania się¹⁶⁴. Niestety stosowanie niejednorodnych środków wyposażenia/zabezpieczeń w samochodach do przewozu psów służbowych w Służbie Celno-Skarbowej, jak się wydaje, wymaga pilnej interwencji Ministra Finansów m.in. w celu zapewnienia szeroko rozumianego dobrostanu psów wraz z zakupem specjalistycznych pojazdów¹⁶⁵. Przykładowo: a) IAS w Bydgoszczy: „samochód służbowy posiada kenneł dla psa, względnie wydzieloną przestrzeń transportową do przewozu psa odgrodzoną od części pasażerskiej kratką”¹⁶⁶; b) IAS w Gdańsku: „samochód służbowy dla zespołu kynologicznego różni się od samochodu służbowego posiadaniem odpowiedniej klatki lub transportera do przewożenia psów”¹⁶⁷; c) IAS w Kielcach: „samochód służbowy zespołów kynologicznych przystosowany jest do przewozu psów służbowych poprzez oddzielenie miejsca dla psa specjalną zabudową”¹⁶⁸; d) IAS w Łodzi: „samochód służbowy do przewozu psa służbowego musi być wyposażony w klatkę kennełową”¹⁶⁹; e) IAS w Poznaniu: „samochód służący do przewozu psa jest wyposażony w klatkę transportową umiejscowioną w tylnej części pojazdu”¹⁷⁰; f) IAS w Szczecinie: „samochód przeznaczony do przewozu psa służbowego musi spełniać, tak jak inne samochody służbowe, warunki techniczne określone w ustawie Prawo o ruchu drogowym, a dotyczące dopuszczenia pojazdu do ruchu”¹⁷¹; g) IAS w Szczecinie: „samochód dedykowany dla zespołu kynologicznego musi mieć zamontowaną w przedziale ładunkowym klatkę pozwalającą na oddzielenie przewożonego psa od przestrzeni pasażerskiej”¹⁷²; h) IAS w Warszawie: „samochód służbowy przystosowany do służby zespołów

¹⁶⁴ **D. Pupkowska-Bral**, *KWP – Komfortowy samochód dla plutonu Przewodników Psów Służbowych*, <https://policja.pl/pol/aktualnosci/173771,KWP-Komfortowy-samochod-dla-Plutonu-Przewodnikow-Psow-Sluzbowych.html>; stan na 30.05.2025 r.

¹⁶⁵ Por. **K. Kojzar**, *Piorun umarł w radiowozie. Policja przewoziła psy bez dostępu do powietrza*, <https://oko.press/piorun-umarl-w-radiowozie-nanson-walczy-o-zycie-psy-policyjne-bez-dostepu-do-powietrza>; stan na 11.06.2025 r.; **K. Piechota**, *Piorun nie przeżył, Nanson cierpiał katusze. KGP: policjanci nie są szkoleni z transportu psów służbowych*, <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/poznan/pies-policyjny-zdechl-podczas-transportu-policjanci-nie-sa-szkoleni/rjndnd7v>; stan na 30.05.2025 r.

¹⁶⁶ Według pisma DIAS w Bydgoszczy z dnia 14 maja 2025 r., nr 0401-IWZ.0150.81.2025.3. Według pisma DIAS w Łodzi z dnia 15 maja 2025 r., nr 1001-IWK.0150.40.2025.

¹⁶⁷ Według pisma DIAS w Gdańsku z dnia 19 maja 2025 r., nr 2201-IWK.0150.68.2025.

¹⁶⁸ Według pisma DIAS w Kielcach z dnia 17 czerwca 2025 r., nr 2601-IWK.0150.65.2025.

¹⁶⁹ Według pisma DIAS w Łodzi z dnia 15 maja 2025 r., nr 1001-IWK.0150.40.2025.

¹⁷⁰ Według pisma DIAS w Poznaniu z dnia 19 maja 2025 r., nr 3001-IWK.0150.51.2025.

¹⁷¹ Według pisma DIAS w Szczecinie z dnia 19 maja 2025 r., nr 3201-IWK.0150.50.2025.5.

¹⁷² Według pisma DIAS w Zielonej Górze z dnia 16 maja 2025 r., nr 0801-IWK.0150.34.2025.4.

kynologicznych ma wydzielone miejsce do bezpiecznego przewozu i przetrzymywania psa służbowego¹⁷³.

Niejednolicie używana nomenklatura: klatka, klatka kennelowa, klatka transportowa, sugeruje brak konkretnych wymogów technicznych dla tego rodzaju sprzętu, który bezpośrednio wpływa na bezpieczeństwo przewożonego zwierzęcia. Autorzy stoją na stanowisku, iż powinno się używać klatek z odpowiednio wytrzymałych materiałów, które nie ulegną zniszczeniu w razie wypadku, ponieważ tradycyjna, powszechnie używana „klatka kennelowa” wykonana jest z dość cienkich prętów, które nie dość, że nie zabezpieczą psa przed skutkami wypadku, to z racji podatności na odkształcenia mogą zwiększyć potencjalne obrażenia poprzez wbicie się w ciało.

Po piąte, przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie precyzują konkretnych wytycznych odnośnie do sposobu przewożenia psa w samochodzie, a jako podstawę prawną ogólnych zasad obowiązujących przy takim przewozie wskazać można art. 60 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym¹⁷⁴, który zabrania używania pojazdu w sposób zagrażający bezpieczeństwu osoby znajdującej się w pojeździe lub poza nim¹⁷⁵. Wobec powyższego wydaje się, że przewożony w samochodzie pies powinien być odpowiednio zabezpieczony zarówno przed swobodnym przemieszczaniem się po pojeździe, które mogłoby takie niebezpieczeństwo spowodować, jak i przed niekontrolowanym przemieszczeniem w razie gwałtownego hamowania czy kolizji bądź wypadku. Co więcej, zasadne wydaje się także zapewnienie bezpieczeństwa samemu psu w sytuacji kolizji lub wypadku. Najbardziej skutecznym narzędziem wykorzystywanym w tym celu jest klatka wykonana z odpowiedniej trwałości materiałów, która nie ulegnie zgnieceniu.

¹⁷³ Według pisma DIAS w Warszawie z dnia 25 czerwca 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.72.2025.AS. Po 2 tzw. pytaniach doprecyzowujących uzyskano informację, że: a) „psy służbowe powinny być przewożone w specjalnie przystosowanych do tego celu pojazdach lub w pojazdach wyposażonych w klatki kennelowe”; b) «specjalnie przystosowany do tego celu pojazd» to pojazd z wydzieloną przestrzenią dla psa, atestowaną klatką transportową do przewozu psa oraz przegrodą/klatką stałą między kabiną kierowcy a częścią transportową dla psa” – według pism DIAS w Warszawie z dnia 1 lipca 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.72.2025.AS oraz z dnia 7 lipca 2025 r., nr 1401-IWW2.0150.72.2025.AS.

¹⁷⁴ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1251 ze zm.).

¹⁷⁵ Dyrektor IAS w Olsztynie wskazuje, że „ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej nie reguluje, w jaki sposób należy przewozić psa służbowego w samochodzie. Zastosowanie ma ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt, która mówi, że zwierzę powinno być przewożone tak, aby nie powodować jego cierpienia i stresu” – według pisma DIAS w Olsztynie z dnia 2 czerwca 2025 r., nr 2801-IWK.0150.46.2025.

Po szóste, w obszarze dobrostanu psów służbowych nie można także stracić z pola widzenia umowy o współpracę, którą w dniu 2 lipca 2024 r. zawarł Dyrektor IAS w Krakowie z Rektorem Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, w ramach której strony zobowiązały się m.in. do współpracy w zakresie profilaktyki weterynaryjnej, ochrony i kontroli dobrostanu zwierząt poprzez ograniczenie ryzyka wystąpienia chorób pasożytniczych u psów służbowych oraz funkcjonariuszy sprawujących nad nimi opiekę¹⁷⁶. Według przedstawiciela Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie „podjęte działania są elementem projektu badawczego podjętego [...] w Katedrze Chorób Zakaźnych, Inwazyjnych i Zdrowia Publicznego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej URK w Krakowie. Celem badań jest opisanie sytuacji epizootycznej w zakresie występowania inwazji pasożytniczych (pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych) wśród psów służbowych w Krakowskiej IAS. Badania realizowane są w 3-miesięcznych interwałach. W założeniu uzyskane wyniki będą stanowiły podstawę do opracowania zaleceń służących poprawie dobrostanu psów służbowych w tej, jak też ewentualnie w innych instytucjach, gdzie w codziennej pracy wykorzystuje się psy [...]”¹⁷⁷.

Podsumowując przedstawione powyżej ustalenia pomiędzy Dyrektorem IAS w Krakowie a Rektorem Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, należy dojść do wniosku, iż podjętą w 2024 r. współpracę należy ocenić *in plus*. Mając jednak na uwadze fakt, że na 31 grudnia 2024 r. w jednostkach organizacyjnych Izby Administracji Skarbowej w Krakowie, tj. Małopolskim Urzędzie Celno-Skarbowym w Krakowie, są tylko 4 psy służbowe, kiedy w całej Krajowej Administracji Skarbowej w analogicznym okresie było 135 psów służbowych¹⁷⁸, to wyniki rzeczonych badań m.in. ze względu na różnorodną specyfikę służby i rasy psów mogą być mało reprezentatywne i nie w pełni przydatne dla całej Służby Celno-Skarbowej. Jednakże posiłkując się częstym powiedzeniem Prof. W. Nykiela, należy rzec: „mało, a cieszy”!

¹⁷⁶ URK będzie współpracować z Krakowską Izłą Administracji Skarbowej, <https://urk.edu.pl/aktualnosci/urk-bedzie-wspolpracowac-z-krakowska-izba-administracji-skarbowej-17.html>; stan na 10.06.2025 r.; https://www.linkedin.com/posts/universytet-rolniczy-im-hugona-kollataja-w-krakowie_urk-b%C4%99dzie-wsp%C3%B3%C5%82pracowa%C4%87-z-krakowsk%C4%85-izb%C4%85-activity-7214887263376203776-zeOp/?originalSubdomain=pl; stan na 10.06.2025 r.

¹⁷⁷ Według informacji mailowej z dnia 24 kwietnia 2025 r., przekazanej przez dra hab. n. wet. M. Klockiewicza.

¹⁷⁸ Sprawozdanie SKAS (2024), s. 54.

8. Podsumowanie

Przeprowadzone w publikacji rozważania, w tym analizy i badania empiryczne, pozwalają na sformułowanie kilku wniosków. Po pierwsze, psy służbowe wraz ze swoimi przewodnikami ze Służby Celno-Skarbowej mogą pretendować do miana najlepszych funkcjonariuszy, licząc jednocześnie – może trochę naiwnie – że Kierownictwo Krajowej Administracji Skarbowej/Ministerstwa Finansów zgodzi się z tą tezą, jak i innymi ustaleniami i postulatami poczynionymi w publikacji, także tymi *in minus*.

Po drugie, nie ulega żadnym wątpliwościom, że jeżeli psy służbowe jako pełnoprawni członkowie Służby Celno-Skarbowej wraz ze swoimi funkcjonariuszami-przewodnikami tworzą oparty na zaufaniu zespół, to taki etos służby/pracy przełoży się na skuteczność prowadzonych kontroli celno-skarbowych¹⁷⁹.

Po trzecie, dokonywanie kontroli z wykorzystaniem psów służbowych wpisuje się w działalność Służby Celno-Skarbowej, co wynika m.in. z ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej czy też dokumentów określających jej cele, zwłaszcza takich jak *Kierunki działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na lata 2017–2020/2021–2024* oraz wieloletnie *Programy modernizacji KAS na lata 2020–2022/2023–2025*¹⁸⁰. Oznacza to, że m.in. kontrole celno-skarbowe, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli podróżnych, towarów oraz środków transportu na przejściach granicznych, jak wewnątrz kraju, wymagają wykorzystania psów służbowych wyszkolonych do wykrywania wyuczonych zapachów substancji i towarów, głównie wyrobów tytoniowych, narkotyków/środków odurzających i waluty¹⁸¹. Przyjąć więc *a priori* należy, że wzorem lat poprzednich analogiczne działania będą także kontynuowane w *Kierunkach działania i rozwoju Krajowej Administracji Skarbowej na lata 2025–2028* oraz

¹⁷⁹ Tak **B. Drabik**, w: *Marley – nowy psi funkcjonariusz w małopolskiej KAS*, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/malopolski-urząd-celno-skarbowy-w-krakowie/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/n9Nv/content/marley-%E2%80%93-nowy-psi-funkcjonariusz-w-malopolskiej-kas?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fmalopolski-urząd-celno-skarbowy-w-krakowie%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_n9Nv%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_n9Nv_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_n9Nv_keywords%3D%26_101_INSTANCE_n9Nv_delta%3D8%26_101_INSTANCE_n9Nv_cur%3D4%26_101_INSTANCE_n9Nv_andOperator%3Dtrue; stan na 20.04.2025 r.

¹⁸⁰ Sprawozdanie SKAS (2024), s. 67.

¹⁸¹ *Program wieloletni...*

w *Programie modernizacji KAS na lata 2026–2028*, który do momentu oddania publikacji do druku nie został jeszcze przyjęty przez Radę Ministrów¹⁸².

Po czwarte, zasadne jest systematyczne, ale jednocześnie racjonalne zwiększanie liczby zespołów kynologicznych w Służbie Celno-Skarbowej¹⁸³. Niestety tzw. *quasi*-reforma administracji danin publicznoprawnych, konsolidująca administrację podatkową, skarbową i celną w Krajową Administrację Skarbową, dewastująca kadrowo i organizacyjnie na wiele lat Służbę Celno-Skarbową¹⁸⁴, nie ominęła „garnizonu” psów służbowych. Szeroko rozumiane braki kadrowe i przetasowania organizacyjne na stanowiskach kierowniczych w Krajowej Administracji Skarbowej plus oszczędności budżetowe zaczęły także po kilku latach przybierać negatywne następstwa w liczbie przewodników psów służbowych, a także w liczbie psów służbowych, gdyż w zestawieniu 2018 r. *versus* 2024 r. (według sprawozdań Szefa KAS) widać spadek liczby psów służbowych z 154 do 135 (*in minus* 19). Wreszcie należy dodać, że oprócz niewystarczającej – zdaniem autorów – liczby zespołów kynologicznych w Służbie Celno-Skarbowej dodatkowe absencje przewodników psów służbowych przynoszą straty dla budżetu państwa z powodu mniejszej liczby ujawnień/wykryć.

Po piąte, kwestią oczywistą jest zapewnienie środków na zakup lub konieczną modernizację samochodów przeznaczonych dla przewodników psów służbowych i ich podopiecznych wraz z szeroko rozumianym audytem w tym obszarze, aby nie doszło do dramatycznych sytuacji, wzorem z garnizonu Komendy

¹⁸² „Na ostatnim spotkaniu w Ministerstwie Finansów usłyszeliśmy, że w 2026 r. nie będzie ani modernizacji, ani wzrostu dodatku za wieloletnią pracę w KAS. Minister Marcin Łoboda powiedział, że będzie wnioskował o kolejną modernizację od 2027 r. Nie będzie też dodatkowych środków na wzrost wynagrodzeń. Tymczasem dla przykładu w KAS około 90 proc. krzesel jest do wymiany z uwagi na to, że nie spełniają aktualnych wymagań BHP. Jest morze potrzeb, na które nie ma pieniędzy” – tak **D. Lach** w: **G.J. Leśniak**, *Państwo zaniedba tych, którzy dbają o budżet państwa*, <https://www.prawo.pl/kadry/kas-podwyzki-w-2026-r-i-kiedy-uchwala-modernizacyjna,536599.html>; stan na 4.02.2026 r.

¹⁸³ *Ibidem*.

¹⁸⁴ Zob. **I. Nowak**, „*Braki kadrowe*” w *Krajowej Administracji Skarbowej – wybrane następstwa*, *Studia Prawno-Ekonomiczne* 2024/130, s. 47–81, <https://journals.ltn.lodz.pl/Studia-PrawnoEkonomiczne/article/view/2328/2130>; stan na 11.06.2025 r.; **I. Nowak**, *Wybrane „wpadki” Krajowej Administracji Skarbowej*, *Ius et Administratio* 2024/1, s. 18 i nast.; <https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/86cf955d-6113-4a89-9247-4e1492262e25/content>; stan na 11.05.2025; *Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli pt. Organizacja i polityka kadrowa Służby Celno-Skarbowej*, Warszawa 2024, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/23/008/>; stan na 11.05.2025 r.

Wojewódzkiej Policji w Poznaniu podczas przewozu psów służbowych¹⁸⁵. Bez wątplenia potwierdzają to informacje z izb administracji skarbowej, z których płyną niejednolite wnioski nt. zabezpieczeń stosowanych w samochodach służbowych przystosowanych do przewozu psów służbowych.

Po szóste, niektóre działania kierowników jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej można uznać za mało realistycznie lub raczej nietrafione, np. pomysł szkolenia psów służbowych do wykrywania COVID-19. Nie jest raczej powodem do dumy, że Służba Celno-Skarbowa jako jedyna służba mundurowa w Polsce podjęła się takiego zadania. Biorąc pod uwagę regulacje prawne, można było wówczas już uznać je za mało realne, żeby nie rzec – bezpodstawne od samego początku.

Po siódme, wielu kierowników jednostek organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej nie prowadzi statystyk/rejestrów z obszaru szeroko rozumianych sukcesów psów służbowych (ujawnień/wykryć) lub też nie posiada rzeczonych danych za poszczególne lata, tj. 2017–2024. Czy rzeczywiście tak jest lub powinno być? To oczywiście retoryczne pytanie...

Po ósme, w kilku jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej nie są prowadzone statystyki odnośnie do średniego czasu pracy psów służbowych, np. w Izbie Administracji Skarbowej w Białymstoku¹⁸⁶/Izbie Administracji Skarbowej w Łodzi¹⁸⁷. Bez wątplenia jest to jakaś forma zaniechania czy też „bezczyność”, którą trudno uznać za zasługującą na pochwałę. Podobnie zresztą jak np.: a) brak statystyk ilościowych dotyczących psów służbowych za lata 2017–2022 w Podlaskim Urzędzie Celno-Skarbowym w Białymstoku¹⁸⁸ (Izba Administracji Skarbowej w Białymstoku¹⁸⁹); b) brak „[...] rejestrów, które pozwoliłyby dokonać rozbicia danych o psach służbowych na lata 2017–2024”

¹⁸⁵ P. Żytnicki, *Jeden policyjny pies skonał w mękach, drugi ledwo przeżył. „Tragiczny błąd przewodników”*, <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,31918810,jeden-policyjny-pies-skonal-w-mekach-drugi-ledwo-przezyl-tragiczny.html>; stan na 11.06.2025; według Komendanta Głównego Policji „system szkolenia Policji nie przewiduje szkoleń z zakresu transportu psów służbowych” – Katarzyna Maria Piekarska, *Pamiętacie 2 psy policyjne Pioruna i Nansona? Podjęłam interwencję – i oto odpowiedź*, <https://x.com/MariaKatarzyna/status/1925583778644177189/photo/1>; stan na 11.05.2025 r.

¹⁸⁶ Według pisma DIAS w Białymstoku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2001-IWK.0150.15.2025.

¹⁸⁷ Według pisma DIAS w Łodzi z dnia 20 lutego 2025 r., nr 1001-IWK.0150.15.2025.

¹⁸⁸ Według pisma NPUC-S w Białymstoku z dnia 4 kwietnia 2025 r., nr 318000-CWW1.0150.7.2025.

¹⁸⁹ Według pisma DIAS w Białymstoku z dnia 24 lutego 2025 r., nr 2001-IWK.0150.15.2025.

w Śląskim Urzędzie Celno-Skarbowym w Katowicach¹⁹⁰ (Izba Administracji Skarbowej w Katowicach¹⁹¹).

Po dziewiąte, być może w następstwie powyższych „niedociągnięć” informacyjno-statystycznych ze strony kierownictwa izb administracji skarbowej powstają niespójne i niekonsekwentne sprawozdania Szefa KAS za poszczególne lata. Przykładowo, dopiero od 2020 r. pojawia się informacja o psach służbowych wycofanych ze służby (na emeryturze) lub będących w trakcie szkolenia. Niestety, rzeczony sposób sprawozdawczości utrzymuje się tylko do 2023 r. Warto więc zgłosić postulat do Szefa KAS, aby w sprawozdaniach przyjął jednolitą i precyzyjną sprawozdawczo narrację.

Po dziesiąte, *in plus* należy ocenić nawet niejednorodne działania promocyjno-edukacyjne, które podejmuje Krajowa Administracja Skarbowa z udziałem zespołów kynologicznych. Warto w tym miejscu wskazać, że Izba Administracji Skarbowej w Krakowie wydała kalendarz pt. *Psy służbowe z małopolskiej KAS*. Niestety Krajowa Administracja Skarbowa zaniechała dobrych praktyk, które przez lata wykonywała Służba Celna i m.in. nie publikuje już zbiorczych opracowań¹⁹², związanych z działalnością psów służbowych¹⁹³, co oczywiście jednoznacznie należy ocenić *in minus*.

Po jedenaste, pozytywnie należy ocenić dobór ras¹⁹⁴ psów służbowych wykorzystywanych w Służbie Celno-Skarbowej, m.in. ze względu na ich naturalne predyspozycje węchowe oraz współpracę z człowiekiem, co przekłada się na łatwość szkolenia oraz efektywność służby. Należy także nadmienić, że istotne jest zróżnicowanie rozmiarów psów wykorzystywanych przez Służbę Celno-Skarbową, co bezpośrednio wpływa na możliwość wyboru psa do wykonania konkretnego zadania.

Po dwunaste, w 2018 r. tylko dzięki ogromnemu zaangażowaniu wielu „ludzi dobrej woli” Służba Celno-Skarbowa stała się pierwszą służbą mundurową w Polsce, w której psy służbowe otrzymały prawo do emerytury po ukończonej służbie, na którą bez wątpienia zasługują ze strony polskiego państwa.

¹⁹⁰ Według pisma NŚUC-S w Katowicach z dnia 3 kwietnia 2025 r., nr 338000-CWW1.0150.7.2025.

¹⁹¹ Według pisma DIAS w Katowicach z dnia 12 marca 2025 r., nr 2401-IWK1.0150.28.2025.7.

¹⁹² Biuletyn Statystyczny Służby Celnej, Kompendium Statystyczne Służby Celnej, Wiadomości Celne.

¹⁹³ Zobacz: *Psy w Służbie Celnej*, Wiadomości Celne 2009/3–4, s. 1–69, https://mf-arch2.mf.gov.pl/documents/764034/1395261/Wiadomosci+Celne_Psy+w+Szluzbie+Celnej; stan na 8.06.2025 r.; *Psy w Służbie Celnej*, Wiadomości Celne 2016/5–6, s. 1–60.

¹⁹⁴ Psy służbowe Służby Celno-Skarbowej kupowane są z zewnętrznych hodowli, ponieważ Krajowa Administracja Skarbowa nie prowadzi własnej.

Bibliografia

Opracowania

- Bielecki L., Gorgol A.** (red.), *Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Felska-Błaszczuk L., Seremak B.**, *Negatywne zmiany zdrowotne u psów brachycefalicznych wynikające z presji hodowlanej – praca przeglądowa*, *Roczniki Naukowe Zootechniki* 2021/1 (48), s. 15–28.
- Halicki A.**, *Służba w Służbie Celno-Skarbowej*, BW, Szczecin 2021.
- Horbaczewski R.**, *Emerytura dla służbowego psa? Niewykluczone*, <https://www.prawo.pl/prawo/pies-sluzbowy-dostanie-emeryture-jest-projekt-nowych-przepisow,472311.html>; stan na 13.06.2025 r.
- Kojzar K.**, *Piorun umarł w radiowozie. Policja przewoziła psy bez dostępu do powietrza*, <https://oko.press/piorun-umarl-w-radiowozie-nanson-walczy-o-zycie-psy-policyjne-bez-dostepu-do-powietrza>; stan na 11.06.2025 r.
- Kokocińska A.M.**, *Zadbać o psi nos*, *Magazyn Polskiej Akademii Nauk* 2016/3 (47), s. 66–67.
- Lange/pb M.**, *Wcześniej wykrywał narkotyki i papierosy. Teraz pies gdyńskich celników ma „wywachać” chorych na COVID-19*, <https://radiogdansk.pl/wiadomosci/2021/03/10/wczesniej-wykrywal-narkotyki-i-papierosy-teraz-pies-gdynskich-celnikow-ma-wywachac-chorych-na-koronawirusa/>; stan na 30.05.2025 r.
- Lenarcik Z.**, *Przygotowanie brudnego psa do zabiegu trymowania i strzyżenia*, *VetPersonel* 2014/3, s. 28–31.
- Majewski J.**, *Tresura Psa Policyjnego*, WKN, Przemysł 1923.
- Małopolska Policja zakupiła 4 specjalistyczne radiowozy do przewozu psów*, <https://krakow.policja.gov.pl/kr1/aktualnosci/31010,Małopolska-Policja-zakupiła-4-specjalistyczne-radiowozy-do-przewozu-psow.html>; stan na 30.05.2025 r.
- Melezini A., Teszner K.** (red.), *Krajowa Administracja Skarbowa. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2024.
- Miklósi A.**, *Dog Behaviour, Evolution and Cognition*, Oxford 2015.
- Mikolajczyk D.**, *Psia emerytura tylko dla wybranych*, <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/psia-emerytura-tylko-dla-wybranych>; stan na 30.05.2025 r.
- Mrozowski P., Krześniak A.**, *Specjaliści od zapachów: psy do wyszukiwania zapachów narkotyków*, *Kwartalnik Policyjny* 2016/3 (38), s. 59–61.
- Nowak I.**, *„Braki kadrowe” w Krajowej Administracji Skarbowej – wybrane następstwa*, *Studia Prawno-Ekonomiczne* 2024/130, s. 47–81, <https://journals.ltn.lodz.pl/Studia-PrawnoEkonomiczne/article/view/2328/2130>; stan na 11.06.2025 r.
- Nowak I.**, *Funkcjonariusze celni w strukturze Krajowej Administracji Skarbowej – uwagi wybrane*, *Kwartalnik Prawa Podatkowego* 2019/2, s. 37–56, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/9260/9104>; stan na 10.06.2025 r.
- Nowak I.**, *Krajowa Administracja Skarbowa – reasumpcja*, *Kwartalnik Prawa Podatkowego* 2022/1, s. 63–104, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/13074/12665>; stan na 10.06.2025 r.
- Nowak I.**, *„Polityczno-kadrowa” Krajowa Administracja Skarbowa*, *Kwartalnik Prawa Podatkowego* 2021/4, s. 69–83, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/13081/12680>; stan na 10.06.2025 r.

- Nowak I.**, *Wybrane „wpadki” Krajowej Administracji Skarbowej*, Ius et Administratio 2024/1, s. 18–42, <https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/86cf955d-6113-4a89-9247-4e1492262e25/content>; stan na 11.05.2025 r.
- Nowak I.**, *„Zasoby kadrowe” Krajowej Administracji Skarbowej: reasumpcja po 5 latach funkcjonowania*, Kwartalnik Prawa Podatkowego 2023/1, s. 113–191, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/tax/article/view/16777/16423>; stan na 11.06.2025 r.
- Piechota K.**, *Piorun nie przeżył, Nanson cierpiał katusze. KGP: policjanci nie są szkoleni z transportu psów służbowych*, <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/poznan/pies-policyjny-zdechl-podczas-transportu-policjanci-nie-sa-szkoleni/rjdnd7v>; stan na 30.05.2025 r.
- Piedziewicz A.**, *Nowoczesne samochody służbowe dla... służbowych psów*, <https://radioolsztyn.pl/nowoczesne-samochody-sluzbowe-dla-sluzbowych-psow/01667698>; stan na 30.05.2025 r.
- Plewa A.**, *Psy służbowe KAS jako pierwsze w Polsce pomogą w wykrywaniu COVID-19*, <https://www.gov.pl/web/kas/psy-sluzbowe-kas-jako-pierwsze-w-polsce-pomoga-w-wykrywaniu-covid-19>; stan na 30.05.2025 r.
- Pupkowska-Bral D.**, *KWP – Komfortowy samochód dla Plutonu Przewodników Psów Służbowych*, <https://policja.pl/pol/aktualnosci/173771,KWP-Komfortowy-samochod-dla-Plutonu-Przewodnikow-Psow-Sluzbowych.html>; stan na 30.05.2025 r.
- Rachwalska M.**, *Więcej pieniędzy dla opiekunów psów służbowych*, <https://infosecurity24.pl/legislacja/wiecej-pieniedzy-dla-opiekunow-psow-sluzbowych>; stan na 17.04.2025 r.
- Ratajczak D.**, *Wykorzystanie psów do pracy węchowej w Policji*, Kwartalnik Policyjny 2016/3 (38), s. 56–58.
- Sagan-Martko M.**, *Opodatkowanie hodowli psów rasowych podatkiem dochodowym od osób fizycznych a zasada ustawowej regulacji stosunku prawnopodatkowego. Zarys problematyki*, Roczniki Administracji i Prawa 2023/3 (23), s. 179–190.
- Szubert W.**, *Praca psów w służbach mundurowych*, https://instytutbirm.pl/wp-content/uploads/2022/01/SDirect24_42021_wo-przecia%CC%A8gnie%CC%A8te-5.pdf; stan na 2.06.2025 r.
- Yilmaz B., Yildiz H., Akkoç C., Guzin A., Arican I.**, *Vomeronasal organ in labrador retriever dog (Canis Familiaris)*, Bulletin of the Veterinary Institute in Pulawy 2008/1 (52), s. 185–188.
- Zloch K.**, *Pies gdyńskich celników wywęszy COVID-19*, <https://www.gdynia.pl/mieszkaniec/connowego,2774/pies-gdyskich-celnikow-wyweszy-covid-19,555437>; stan na 15.05.2025 r.
- Żytnicki P.**, *Jeden policyjny pies skonał w mękach, drugi ledwo przeżył. „Tragiczny błąd przewodników”*, <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,31918810,jeden-policyjny-pies-skonal-w-mekach-drugi-ledwo-przezyl-tragiczny.html>; stan na 11.06.2025 r.

Strony internetowe

200 tysięcy euro wywącane przez psa z KAS, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/it/urząd-skarbowy-krakow-podgorze/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/Xxc2/content/200-tysiecy-euro-wywacane-przez-psa-z-kas?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fit%2Furząd-skarbowy-krakow-podgorze%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_pid%3D101_INSTANCE_Xxc2%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_Xxc2_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_Xxc2_keywords%3D%26_101_

INSTANCE_Xxc2_delta%3D8%26_101_INSTANCE_Xxc2_cur%3D8%26_101_INSTANCE_Xxc2_andOperator%3Dtrue; stan na 12.04.2025 r.

1 lipca KAS świętuje ze swoimi psimi funkcjonariuszami Światowy Dzień Psa, https://www.archiwum.lodzkie.kas.gov.pl/pierwszy-urząd-skarbowy-lodz-gorna/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/sPe6/content/1-lipca-kas-swietuje-ze-swoimi-psimi-funkcjonariuszami-swiatowy-dzien-psa?redirect=https%3A%2F%2Fwww.archiwum.lodzkie.kas.gov.pl%2Fpierwszy-urząd-skarbowy-lodz-gorna%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_sPe6%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_sPe6_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_sPe6_keywords%3D%26_101_INSTANCE_sPe6_delta%3D8%26_101_INSTANCE_sPe6_cur%3D4%26_101_INSTANCE_sPe6_andOperator%3Dtrue; stan na 16.03.2025 r.

Biuletyn Statystyczny Służby Celnej 2016/I–IV, Warszawa 2017, s. 80, <https://mf-arch2.mf.gov.pl/documents/764034/2223602/Biuletyn+Statystyczny+S%25%82u%C5%BCby+Celnej+za+rok+2016.pdf>; stan na 30.03.2025 r.

Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli pt. Organizacja i polityka kadrowa Służby Celno-Skarbowej, Warszawa 2024, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/23/008/>; stan na 11.05.2025 r.

KAS udaremniała wprowadzenie na rynek 3,3 mln papierosów bez akcyzy dzięki psu służbowemu Marleyowi, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/izba-administracji-skarbowej-w-krakowie/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/C2Gu/content/kas-udaremniala-wprowadzenie-na-rynek-3-3-mln-papierosow-bez-akcyzy-dzieki-psu-sluzbowemu-marleyowi?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fizba-administracji-skarbowej-w-krakowie%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_74Qt%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3D_118_INSTANCE_4y5S__column-2%26p_p_col_count%3D1#p_p_id_101_INSTANCE_C2Gu; stan na 20.04.2025 r.

Katarzyna Maria Piekarska, *Pamiętacie 2 psy policyjne Pioruna i Nansona? Podjęłam interwencję – i oto odpowiedź*, <https://x.com/MariaKatarzyna/status/1925583778644177189/photo/1>; stan na 11.05.2025 r.

Nasze czworonogi na służbie, https://www.mazowieckie.kas.gov.pl/urząd-skarbowy-w-przysusze/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/6h8L/content/nasze-czworonogi-na-sluzbie?redirect=https%3A%2F%2Fwww.mazowieckie.kas.gov.pl%2Furząd-skarbowy-w-przysusze%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_3IAL%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3D_118_INSTANCE_9IMB__column-1%26p_p_col_count%3D1; stan na 29.03.2025 r.

Marley – nowy psi funkcjonariusz w malopolskiej KAS, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/malopolski-urząd-celno-skarbowy-w-krakowie/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/n9Nv/content/marley-%E2%80%93-nowy-psi-funkcjonariusz-w-malopolskiej-kas?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fmalopolski-urząd-celno-skarbowy-w-krakowie%2Fwiadomosci%2Faktualnosci%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_n9Nv%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1%26_101_INSTANCE_n9Nv_advancedSearch%3Dfalse%26_101_INSTANCE_n9Nv_keywords%3D%26_101_INSTANCE_n9Nv_delta%3D8%26_101_INSTANCE_n9Nv_cur%3D4%26_101_INSTANCE_n9Nv_andOperator%3Dtrue; stan na 20.04.2025 r.

- Pies służbowy z KAS wykrył gotówkę i narkotyki*, https://www.malopolskie.kas.gov.pl/izba-administracji-skarbowej-w-krakowie/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/C2Gu/content/pies-sluzbowy-z-kas-wykryl-gotowke-i-narkotyki?redirect=https%3A%2F%2Fwww.malopolskie.kas.gov.pl%2Fizba-administracji-skarbowej-w-krakowie%3Fp_id%3D101_INSTANCE_74Qt%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3D_118_INSTANCE_4y5S__column-2%26p_p_col_count%3D1#p_p_id_101_INSTANCE_C2Gu_; stan na 11.03.2025 r.
- Program wieloletni. Modernizacja Krajowej Administracji Skarbowej w latach 2020–2022. Załącznik do uchwały nr 44/2019 Rady Ministrów z dnia 28 maja 2019 r.*, w: *Modernizacja KAS*, <https://www.gov.pl/web/kas/modernizacja-kas>; stan na 30.05.2025 r.
- Psy administracji skarbowej na tropie COVID-19*, <https://dziennikblaski.pl/706314,Psy-administracji-skarbowej-na-tropie-COVID-19.html?sort=newest>; stan na 30.05.2025 r.
- Psy KAS zakończyły pierwszy etap szkolenia wykrywania koronawirusa*, <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/krajowa-administracja-skarbowa/psy-kas-zakonczyly-pierwszy-etap-szkolenia-wykrywania-koronawirusa>; stan na 30.05.2025 r.
- Psy w Służbie Celnej*, w: *Wiadomości Celne 2009/3–4*, s. 1–69, https://mf-arch2.mf.gov.pl/documents/764034/1395261/Wiadomosci+Celne_Psy+w+Służbie+Celnej; stan na 8.06.2025 r.
- Psy w Służbie Celnej*, *Wiadomości Celne 2016/5–6*, s. 1–60, https://mf-arch2.mf.gov.pl/documents/764034/5789942/WC++5+6_+2016.pdf; stan na 8.06.2025 r.
- Służbowe psy administracji skarbowej pomogą w wykrywaniu COVID-19*, <https://infosecurity24.pl/sluzby-mundurowe/krajowa-administracja-skarbowa/sluzbowe-psy-administracji-skarbowej-pomoga-w-wykrywaniu-covid-19>; stan na 30.05.2025 r.
- URK będzie współpracować z Krakowską Izbą Administracji Skarbowej*, <https://urk.edu.pl/aktualnosci/urk-będzie-współpracowac-z-krakowska-izba-administracji-skarbowej-17.html>; stan na 10.06.2025 r.
- URK będzie współpracować z Krakowską Izbą Administracji Skarbowej*, https://www.linkedin.com/posts/uniwersytet-rolniczy-im-hugona-kollataja-w-krakowie_urk-b%C4%99dzie-wsp%C3%B3wpracowa%C4%87-z-krakowsk%C4%85-izb%C4%85-activity-7214887263376203776-zeOp/?originalSubdomain=pl; stan na 10.06.2025 r.
- Wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli z dnia 21 grudnia 2018 r.*, pt. *Stan organizacji Krajowej Administracji Skarbowej*, nr KBF.410.005.01.2018; <https://www.gov.pl/attachment/8af65bb1-87a1-48da-9a4b-aadbdec001e3>; stan na 30.05.2025 r.

Ireneusz NOWAK, Marta SAGAN-MARTKO

SERVICE DOGS IN THE CUSTOMS AND FISCAL SERVICE

Abstract

Background: The article examines selected legal and organisational aspects of the service dogs' deployment in the Customs and Fiscal Service, which is a uniformed and armed formation of the National Revenue Administration (KAS). The article addresses issues related to, among other things, the specialisations of service dogs, their number, the breeds used and the work/service performance.

Research purpose: The research objective is to determine whether service dogs deployed during customs and fiscal inspections, together with their handlers from the Customs and Fiscal Service,

support the performance of the tasks imposed on tax administration authorities in the area of ensuring the financial security of the Republic of Poland

Methods: The study employs legal-dogmatic, historical-legal, and predominantly empirical-analytical methods.

Conclusions: The study confirms the thesis that service dogs in the Customs and Fiscal Service are an indispensable element of public revenue administration activities, particularly in the detection of tobacco products, narcotic substances, and undeclared currency. The article also identifies deficiencies in the activities of individual organisational units of the National Revenue Administration in the area under examination.

Keywords: tax administration, National Revenue Administration, officer, service dog.